

اللهم احسن الهمم

ستاد احيای ایام امامت و ولایت
غدیریہ

پیامبر اسلام

سرشناسه	محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. ۶۳۲. Muhammad, Prophet, d.
عنوان و نام پدیدآورنده	بدانیم، متن و ترجمه خطبه غدیر/تحقیق و تصحیح واحد پژوهش ستاد احیای ایام امامت ولایت* غدیریه*.
مشخصات نشر	مقم: شماره صبح، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	۹۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۳۴۰۹-۳-۶
یادداشت	کتابنامه به صورت زیر نویس.
یادداشت	محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- خطبه‌ها
موضوع	Muhammad, Prophet -- *Public speaking
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- اثبات خلافت
موضوع	محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۶۰-۶۱ ق. -- *Proof of caliphate* Ali ibn Abi-talib, Imam I
موضوع	غدیر خم، خطبه، Ghadirsumon
شناسه افزوده	ستاد احیای ایام امامت ولایت (غدیریه)، واحد تحقیق و پژوهش
زده بندی کنگره	BPT۲۲۲/۵۴
زده بندی دیویی	۲۹۷/۴۵۲
شماره مدرک	۹۳۱۵۹۸۲

بدانیم

متن و ترجمه خطبه غدیر

تحقیق و تصحیح: واحد پژوهش ستاد احیای ایام امامت ولایت* غدیریه*

انتشارات: شماره صبح

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپخانه: سرور

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲

صفحه آرائی: مسعود سلیمانی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۴۰۹-۳-۶

قیمت: ۲۵۰,۰۰۰ ریال

مراکز پخش:

ستاد احیای ایام امام و ولایت (غدیریه)

۰۹۱۲۷۰۰۱۴۴۸

سایت و شبکه اجتماعی

www.ghadiri.am.ir @ghadiri.am.12



تحقیق و تصحیح

واحد پژوهش ستاد احیای ایام امامت و ولایت * غدیریہ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ
وَالْعَنْ أَعْدَاءَهُمْ أَجْمَعِينَ

يَا مُنْتَحَنَةُ امْتَحَنِكَ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَكَ
فَوَجَدَكَ لِمَا امْتَحَنَكَ صَابِرَةً، وَرَعَمْنَا أَنَا لَكَ أَوْلِيَاءُ وَ مُصَدِّقُونَ
وَ صَابِرُونَ لِكُلِّ مَا أَنَا بِهَ أَبُوكِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَتَى بِهِ وَصِيَّهُ،
فَأَنَا نَسْأَلُكَ إِنْ كُنَّا صَدَقْنَاكَ إِلَّا الْحَقِّينَا بِتَصَدِّيقِنَا لَهُمَا
لِنُبَشِّرَ أَنْفُسَنَا بِأَنَّا قَدْ ظَهَرْنَا بِوِلَايَتِكَ.

ای آزموده، آزمودت خدایی که تو را آفرید، پیش از آنکه تو را بیافریند،
پس به آنچه آزمودت تو را شکبیا یافت، ما بر این باوریم که دوستان و

تصدیق‌کنندگان تویم

و به تمام آنچه پدرت (درود خدا بر او و خاندانش باد) و جانشینش
برای ما آورده شکبیا هستیم، پس از تو درخواست می‌کنیم، اگر

تصدیق‌کننده تو بوده‌ایم،

ما را به تصدیقمان به پدرت و جانشینش مرتبط کنی

تا خود را بشارت دهیم که به سبب ولایت تو پاک شده‌ایم.

مقدمه ۹

فصل اول: ایام غدیریه و کاروان غدیر

- بیان مناسبت های ۱۵ روز شاد غدیری ۱۴
- سَدُّ الْأَبْوَابِ: «وَسَدَّ الْأَبْوَابَ إِلَّا بَابَهُ» ۱۴
- عید قربان ۱۴
- ابلاغ آیات برائت (سوره توبه) ۱۵
- بیان حدیث شریف ثقلین ۱۵
- سپردن امانت ها به امیرالمومنین علیه السلام ۱۶
- لقب اختصاصی امیرالمؤمنین ۱۶
- بخشش فدک و نزول آیه مبارکه «وَأْتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ» ۱۶
- ميلاد امام هادی علیه السلام ۱۷
- نزول آیه محبت (آیه وُد) ۱۷
- عید غدیر خم ۱۸
- بیعت با امام زمان علیه السلام ۱۸
- معجزه غدیر «سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ» ۱۹
- ميلاد امام کاظم علیه السلام ۱۹



- آیه اولی الامر ۲۰
- حفظ جان پیامبر ﷺ در توطئه‌ی هرشا ۲۰
- نزول آیه ولایت ۲۱
- عید مباهله ۲۱
- نزول آیه تطهیر و صدور حدیث شریف کساء ۲۲
- نزول سوره انسان ۲۲
- یکی از راه‌های جهانی شدن غدیر ۲۳
- مشایه نجف اشرف ۲۵

فصل دوم: متن و ترجمه خطبه غدیر

۱. توحید در لسان نبوت ۲۸
۲. مهم‌ترین رسالت رسول ۳۶
۳. مقدمات معرفی امامت و نتیجه انکار آن ۴۲
۴. معرفی امیرالمومنین علیه السلام به عنوان خلیفه الهی ۵۲
۵. اهمیت مسئله امامت ۵۶
۶. اصحاب صحیفه ملعونه ۶۰
۷. شیعیان و دشمنان اهل بیت علیهم السلام ۶۶
۸. مهدویت در لسان نبوت ۷۴
۹. تبیین بیعت ۷۶
۱۰. امر به فرائض الهی ۷۶





۱۱. بیعت همگانی ۸۴

۱۲. اتمام حجت پایانی ۸۶

سؤالات مسابقه ۹۲

پاسخنامه ۹۶





ماه ذی حجه یادآور فضیلت‌های بی‌شمار امیرالمؤمنین و اهل بیت علیهم‌السلام است.

فضیلت‌هایی که هر کدام دلیلی بر حقانیت شیعه است؛ از سدّالابواب، حدیث ثقلین تا عید غدیر و مباحله، نزول هل ائی و ...، که دست تقدیر الهی آن‌ها را گرداگرد بزرگ‌ترین عید خدا، عید غدیر از دهم تا بیست و پنجم ذی حجه چیده است.

پس بیائیم هر نفر به اندازه‌ی توان خویش در این ۱۵ روز شاد غدیری، دست دیگران را گرفته و در گلشن معارف اهل بیت علیهم‌السلام سیر دهیم و با استفاده از فرصت‌های مختلف تبلیغی در فضاهاى حقیقی و مجازی در دفاع از صاحبان مظلوم غدیر سهیم شویم؛ تا دعای سید المرسلین شامل حالمان گردد که در روز عید غدیر فرمودند: «اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَإَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ، وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ».

هم‌چنین با احیای فضایل اهل بیت علیهم‌السلام نه تنها پرچم



دین را به اهتزاز در آوریم بلکه جان مرده خود را در این دنیای
وانفسا و ظلمانی به نور اهل بیت علیهم السلام منور کرده و دنیا و آخرت
مان را تضمین کنیم که چه زیبا فرمود: «**بِمُؤَالَاتِكُمْ عَلَّمَنَا اللَّهُ**

مَعَالِمَ دِينِنَا وَأَصْلَحَ مَا كَانَ فَسَدَ مِنْ دُنْيَانَا»

و گوشه ای از ثمرات نشر فضایل امیرالمومنین چه دلنشین
در روایت رحمة للعالمین آمده است:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِأَخِي عَلِيِّ بْنِ
أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَام فَضَائِلَ لَا يُحْصَى عَدَدَهَا غَيْرُهُ فَمَنْ ذَكَرَ
فَضِيلَةً مِنْ فَضَائِلِهِ مُقْرَبًا بِهَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
وَ مَا تَأَخَّرَ وَ لَوْ وَافَى الْقِيَامَةَ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ وَ مَنْ كَتَبَ
فَضِيلَةً مِنْ فَضَائِلِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ لَمْ تَرَلِ الْمَلَائِكَةُ
تَسْتَغْفِرُ لَهُ مَا بَقِيَ لِيَتْلِكَ الْكِتَابَةَ رَسْمٌ وَ مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى
فَضِيلَةٍ مِنْ فَضَائِلِهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ الذُّنُوبَ الَّتِي اِكْتَسَبَهَا



بِالِاسْتِمَاعِ وَ مَنْ نَظَرَ إِلَى كِتَابَةٍ فِي فَضَائِلِهِ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ
الذُّنُوبَ الَّتِي اكْتَسَبَهَا بِالنَّظَرِ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ النَّظْرُ
إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِبَادَةٌ وَ ذِكْرُهُ عِبَادَةٌ وَ لَا يُقْبَلُ
إِيمَانُ عَبْدٍ إِلَّا بِوَلَايَتِهِ وَ الْبِرَاءَةِ مِنْ أَعْدَائِهِ.^۱

حضرت رسول ﷺ فرمودند: خداوند متعال برای برادرم
علی بن ابی طالب علیه السلام فضائلی قرار داده است که غیر از
خودش کسی توان شمارش آن‌ها را ندارد؛ پس اگر کسی
فضیلتی از فضائل ایشان را با اعتقاد بیان کند، خداوند گناهان
گذشته و آینده او را می‌بخشد، هرچند که در قیامت به اندازه
جن و انس گناه به همراه داشته باشد.

و اگر کسی فضیلتی از فضائل علی بن ابی طالب علیه السلام را
بنویسد تا وقتی که اثری از آن نوشته باقی باشد ملائکه برای
او استغفار می‌کنند.

و اگر کسی به فضیلتی از فضائل ایشان گوش فرادهد خداوند
گناهانی را که از راه شنیدن انجام داده است، می‌بخشد.

۱. امالی صدوق، م ۲۸، ح ۹.



و اگر کسی به متنی که در فضائل او نوشته شده است نگاه کند خداوند گناहانی را که از راه نگاه انجام داده است، می‌بخشد.

سپس رسول خدا ﷺ فرمودند: نگاه کردن به علی بن ابی طالب علیه السلام و یاد کردن از او عبادت است. و ایمان بنده‌ای قبول نمی‌شود مگر با پیروی از او و برائت از دشمنان او. در این کتاب در فصل اول، ابتدا به بیان مناسبت‌های ایام غدیریه پرداخته و سپس یکی از راه‌های جهانی شدن غدیر بیان می‌شود و در فصل دوم به بیان خطبه شیرین غدیر می‌پردازیم. امید که این قلیل از منظر شفیعیه دو سراه دیده قبول نگریسته شود و همواره مشمول دعای پر خیر وارث غدیر قرار گیریم.

هر جا که جمال مرتضی در کار است

رخ دوز که فاطمه بیدار است

باسپاس و امتنان

شوال المکرم ۱۴۴۴

واحد پژوهش ستاد احیای ایام امامت و ولایت

«غدیریه»





فصل اول

ایام غدیریہ و کاروان غدیر



بیان مناسبت های ۱۵ روز شاد غدیری

۱۰ تا ۲۵ ذی حجه مملو از فضیلت های بی شمار امیرالمؤمنین و اهل بیت علیهم السلام است که در این بخش به صورت اختصار به بیان آن پرداخته شده است.

سَدُّ الْأَبْوَابِ: «وَسَدُّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَهُ»

اصحاب همراه رسول خدا صلی الله علیه و آله گرداگرد مسجد برای خود خانه ای ساخته و درّی از آن به درون مسجد گشودند. خداوند در ۹ ذی حجه دستور داد که تمام درها به مسجد بسته شود به غیر از درب خانه پیامبر اکرم و امیرالمؤمنین علیهما السلام.^۱

عید قربان

حضرت ابوطالب علیه السلام سنت حسنه قربانی توسط حضرت ابراهیم علیه السلام را در ۱۰ ذی حجه، ۱۰ سال قبل از بعثت اجرا کرد و به شکرانه ولادت فرزندش علی علیه السلام، هزار گاو و گوسفند، و سیصد شتر قربانی کرد و فرمود: پس از طواف کعبه برای ولیمه

۱. خصال، ج ۲، ص ۵۵۹.

حاضر شوید.^۱

ابلاغ آیات برائت (سوره توبه)

﴿بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

آیات تهدید و برائت از مشرکین را کسی باید برای اهل مکه ابلاغ کند. ابتدا ابوبکر مأمور شد، اما جبرئیل گفت: یا رسول الله! این آیات را خودت یا کسی که از توست ابلاغ کند. در ۱۰ ذی حجه سال نهم هجری، آیات برائت توسط امیرالمؤمنین ع ابلاغ شد.^۲

بیان حدیث شریف ثقلین

پیامبر اکرم ص در ۱۰ ذی حجه سال دهم هجری فرمودند: دو گوهر گرانبها را به یادگار می‌گذارم؛ کتاب خدا و اهل بیت را؛ این دو هرگز از هم جدا نمی‌شوند و هرکس به این دو تمسک کند هرگز گمراه نخواهد شد؛ این حدیث را در مکان‌ها و زمان‌های دیگر نیز تکرار فرمودند.^۳

۱. امالی طوسی، ص ۷۰۹.

۲. خصال، ج ۲، ص ۱۲۸.

۳. بصائرالدرجات، ج ۱، ص ۴۱۳.



سپردن امانت ها به امیرالمؤمنین علیه السلام

در روز ۱۲ ذی حجه سال دهم هجری به امر الهی، پیامبر همه امانت های الهی (پیراهن حضرت یوسف، عصای حضرت موسی، خاتم سلیمان و...) را به امیرالمؤمنین علیه السلام سپردند.^۱

لقب اختصاصی امیرالمؤمنین

جبرئیل در ۱۳ ذی حجه سال ده هجری نازل شد و عرض کرد: السلام علیک یا امیرالمؤمنین. پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: یا علی! این جبرئیل است که برای تصدیق وعده الهی آمده. سپس به همه دستور دادند: بر حضرت علی علیه السلام با عنوان «امیرالمؤمنین» سلام دهید.^{۲،۳}

بخشش فدک و نزول آیه مبارکه «وَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ»

منطقه بزرگ فدک بدون جنگ به ملکیت پیامبر رسید. خداوند فرمود: حق ذوی القربی را ببخش؛ و در ۱۴ ذی حجه

۱. «ان الله تعالى یاْمُرُکَ وَاِسْتَوْذَعَكَ فَانَّهُ الْاَمِیْنُ الْمُؤْتَمَنُ»؛ بحار الأنوار، ج ۲۸، ص ۹۸.

۲. مناقب آل ابوطالب، ج ۳، ص ۵۴.

۳. اسراء / ۲۶.





سال هفتم هجری فدک را به جبران خدمات حضرت خدیجه علیها السلام به حضرت فاطمه علیها السلام بخشیدند!

میلاد امام هادی علیه السلام

در ۱۵ ذی حجه سال ۲۱۲ هـ. ق حضرت امام هادی علیه السلام به دنیا آمدند. دو منبع گرانبها هدایت از ایشان به ما رسیده است:

۱. زیارت جامعه کبیره «منشور امام شناسی»
۲. زیارت غدیری «منشور امیرالمؤمنین شناسی».

نزول آیه محبت (آیه ود)

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا﴾^۱

در ۱۷ ذی حجه در حجة البلاغ نبی خدا صلی الله علیه و آله و سلم برای رسوایی منافقین، بعد از نماز این‌گونه دعا نمودند: «خدایا دوستی و محبت علی علیه السلام را در دل مؤمنین، و هیبت و عظمت او را در

۱. «قال صادق علیه السلام: وانه قد كان لامك خديجة على ابيك مهر وان اباك قد جعلها لك وانحلتكها»؛ بحار الأنوار، ج ۱۷، ص ۳۷۸.

۲. مریم / ۹۶.





قلوب منافقین قرار ده» (سورهٔ مریم ۹۶).^۱

فصل اول: ایام غدیریّه و کاروان غدیر

عید غدیر خم

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا
بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ^۲

بزرگترین عید خدا در ۱۸ ذی حجه سال دهم هجری فرارسید؛ رسول خدا ﷺ بر بلندای منبر ایستاد و خطبهٔ غزائی خواند. همه دیدند و شنیدند که فرمود: «من كنت مولاه فعليّ مولاه» عید ادیان^۳ مختلف نیز طبق روایات در این روز بوده است

بیعت با امام زمان عجلایه

رسول خدا ﷺ در ۱۸ ذی حجه سال دهم هجری در روز عید غدیر فرمودند: «امر شدم تا از شما در مورد آن چه از جانب پروردگار در مورد اطاعت از علی و تمام امامان بعد از او آمده که مهدی امت هم از آن هاست تا روز قیامت بیعت بگیرم.» پس برماست که در غدیر با وارث امیر و صاحب



۱. امالی طوسی، ص ۱۴۸.

۲. مائده / ۶۷.

۳. «قال الصادق عجلایه: كانوا يوصون اوصيائهم بذلك فيتخذونه عيداً؛ كافي (ط اسلاميه)،

ج ۴، ص ۱۴۹.

حق غدیر بیعت کنیم.

معجزه غدیر «سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ»

حارث فِهری در ۲۰ ذی حجه سال دهم هجری گستاخانه به پیامبر ﷺ گفت: آیا بیعت با علی امر توست یا خدا؟ پیامبر فرمودند: امر خداست. او گفت: خدایا! اگر راست می‌گویند، عذابی بر من نازل کن... پرنده‌ای ظاهر شد و سنگی بر فرقیش افکند، و به درک رفت.^۲

میلاد امام کاظم علیه السلام

در بیستم ذی حجه سال ۱۲۸ هـ ق بعد از اعمال حج، در منطقه ابواء امام کاظم علیه السلام به دنیا آمدند. امام صادق علیه السلام پس از حمد الهی فرمود: خدا مرا پسری عطا کرد که از همه مردم روی زمین برترست؛ و به یمن ولادت، سه روز مردم مدینه را ولیمه دادند.

۱. معارج/ ۱.

۲. بحار الأنوار، ج ۳۷، ص ۶۶.



آیه اولی الامر

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾

حدیث بساط: در ۲۱ ذی حجه پس از بازگشت امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام و برخی اصحاب از سفر آسمانی جهت زیارت اصحاب کهف، آیه «اولی الامر» بیان شد. امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند: منظور از «اولی الامر» فقط ما یعنی دوازده امام معصوم هستید.^۱

حفظ جان پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در توطئه‌ی هرشا

منافقان بعد از غدیر در ۲۲ ذی حجه سال دهم هجری در مسیر بازگشت به مدینه در گردنه هرشا، نیمه شب طرح ترور پیامبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را اجرا کردند. جبرئیل ایشان را آگاه کرد و جان پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حفظ شد؛ حذیفه و عمار منافقین را شناختند.



۱. البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۳، ص ۶۱۶.

۲. الکافی (ط اسلامیه)، ج ۱، ص ۳۸۶.



نزول آیه ولایت

﴿ إِنَّمَا وَلِيَكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ
يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴾^۱

کسی جواب فقیر را نداد. گفت: خدایا تو شاهد باش که در این مسجد کسی کمکم نکرد. در این حال با اشاره امیرالمؤمنین علیه السلام که در حال رکوع بود، انگشتر مولا را درآورد و شکر خدا کرد و رفت...^۲ سپس آیه ولایت در ۲۴ ذی حجه سال دهم هجری نازل شد.

عید مباحله

﴿ قُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا
وَأَنْفُسَكُمْ ﴾^۳

امام رضا علیه السلام فرمودند: بزرگترین فضیلت قرآنی امیرالمؤمنین، آیه مباحله است که امیرالمؤمنین نفس پیامبر خوانده شد.^۴

۱. مائده / ۵۵.

۲. تفسیر فرات کوفی، ص ۱۲۴.

۳. آل عمران / ۶۱.

۴. بحارالأنوار، ج ۱۰، ص ۳۵۰.





مباهله در ۲۴ ذی حجه سال نهم هجری توسط پنج تن آل عبا با علمای نصرانی بود که لجاجت آن‌ها در برابر استدالات نبی خاتم سبب مباهله و پیروزی اسلام شد.

نزول آیه تطهیر و صدور حدیث شریف کساء

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾^۱

پیامبر ﷺ در ۲۴ ذی حجه سال نهم هجری بعد از مباهله عبايي بر سر امام حسن، امام حسين، اميرالمؤمنين و حضرت زهرا عليها السلام كشيدهند و دعا فرمودند: خدايا هرگونه پليدي و ناپاكي را از اهل بيت من دور فرما. سپس آيه تطهير در شأن اهل بيت عليهم السلام نازل شد.^۲

نزول سوره انسان

﴿وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا﴾^۳

امام حسن و امام حسين عليهما السلام بيمار شدند. اميرالمؤمنين

۱. احزاب / ۳۳.

۲. كفاية الأثر، ص ۶۶.

۳. انسان / ۸.





و حضرت زهرا علیها السلام برای شفای آن‌ها سه روز روزه نذر کردند. پس از شفا، سه شب افطاری را به مسکین و یتیم و اسیر بخشیدند و در شب ۲۵ ذی‌حجه سال ششم آیات سورهٔ هل اُتی در شأن ایشان نازل شد.^۱

یکی از راه‌های جهانی شدن غدیر

جشن و سرور خیابانی در عید غدیر خم در عصر آل بویه در سال ۳۵۲ قمری برگزار شد. شیعیان بغداد به فرمان معزالدوله مراسم یادبود غدیر خم را جشن گرفتند. چادرها برافراشتند و پارچه‌ها آویختند و با زینت بیرون آمدند و شب در مجلس نظمیه جشن و چراغانی برپا کرده طبل و شیپور نواختند و روز بعد، سحرگاهان شتری ذبح کرده به زیارت مقابر رفتند.^۲ چنان که گردیزی این روز را جزو روزهای بزرگ اسلامی و اعیاد شیعیان برشمرده است.^۳ همدانی در ضمن وقایع سال ۳۵۲ گفته است که در شب پنجشنبه هیجدهم ذیحجه که شیعه

۱. أمالی صدوق، ص ۲۵۷؛ تفسیر صافی، ج ۶، ص ۴۵۳.

۲. المنتظم فی تاریخ الامم والملوک، ابن جوزی، ج ۱، ص ۱۴.

۳. زین الاخبار، گردیزی، ص ۴۶۶.



آن را غدیر خم می‌نامند در بازارها مشعل‌ها افروختند، در آن شب به همان گونه که در شب‌های عید مرسوم است، دکانها تا صبح باز بود و افرادی طبل و شیپور می‌زدند و به زیارت کاظمین (مرقد حضرت امام کاظم و امام جواد علیهما السلام) رفتند و نماز عید به جا آوردند. مراسم عید غدیر، سال‌ها به همین ترتیب برپا می‌شد. ابن جوزی در ضمن وقایع سال ۳۸۹ گفته است که شیعه در کرخ و باب الطاق بنا بر عادت جاری خود در روز عید غدیر خیمه‌های بزرگ برپا داشتند و جامه‌های زیبا بر آنها آویختند و اظهار سرور کردند، در شب عید، مشعلها افروختند و بامداد، شتر نحر کردند^۱. بعد از ظهر و بروز ثمرات این جشن خیابانی، بزرگان تشیع از این تجربه استفاده نموده و دستجات عزا در عاشورا را در همان سالها به راه انداختند و اینک سالیانی است در عصر ما که این سنت حسنه و فراموش شده گذشتگان، احیا شده و هزاران کاروان شاد غدیر به صورت مردمی و در دسته‌های مختلف و قالب‌های متنوع



۱. الکامل فی التاریخ، ج ۸ ص ۵۵۰.



در روز عید غدیر خم به زیبایی و باشکوه هر چه تمام به حرکت درآمده اند. حضور در کاروان های غدیری حس و حال عجیبی دارد. گویا یادآور حرکت کاروان حجة البلاغ رسول خدا ﷺ به سمت غدیر خم جهت ابلاغ پیام الهی غدیر به عموم مردم است و به حق این حرکت نمادین در راستای رساندن پیام غدیر با صدای رسا و گویا به عموم جامعه است که اگر همانند عاشورا و اربعین به صورت همگانی و بین المللی برگزار گردد، جامعه اسلامی و جامعه جهانی را نیز از پیام غدیر آگاه و بهره مند خواهد ساخت.

مشایه نجف اشرف

از دیرباز تا کنون شیعیان عراق و سایر بلاد در عید سعید غدیر خم در قالب کاروان غدیر و انفرادی به سمت نجف اشرف به منظور زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام رهسپار می شدند. علت حرکت شیعیان به سمت نجف اشرف در روز عید غدیر عمل به روایتی از امام رضا علیه السلام است که فرمودند:



«أَيْنَمَا كُنْتُمْ فَاحْضَرُوا يَوْمَ الْغَدِيرِ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ»

هر جا که باشی باید در روز عید غدیر نزد حضرت امیر المؤمنین علیه السلام حاضر شوی^۱.

حرکت کاروان‌های شاد غدیری به سبک و سیاق مشابه اربعین و برپایی موكب‌های جشن و سرور در تمام مسیرهای منتهی به نجف، مخصوصاً مسیر نورانی کربلا به سمت نجف، آثار و برکات فراوانی از جمله معرفی ولایت و امامت امیر المؤمنین علیه السلام به جهانیان خواهد داشت که امید است در آینده نزدیک این امر محقق شده و مردم سراسر جهان در ایام غدیر به سمت نجف اشرف حرکت نمایند.

ان شاء الله.



۱. وسائل الشیعة، ج ۱۴، ص: ۳۸۸؛ بَابُ تَأْكِدِ اسْتِخْبَابِ زِيَارَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام يَوْمَ الْغَدِيرِ وَ كَثْرَةِ الصَّدَقَةِ فِيهِ.



فصل دوم

متن و ترجمه خطبه غدیر

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در روز غدیر به امر الهی زائران بیت الله الحرام را در وادی غدیر خم جمع نموده و برای آنان خطبه‌ای غراء و مفصل ایراد نموده و در ضمن آن امیرالمومنین علی رضی الله عنه را به عنوان امام و جانشین پس از خود معرفی فرمودند.

متن خطبه طبق نسخه ادغام شده جناب آقای محمد باقر انصاری است و از کتاب اسرار غدیر گرفته شده است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱. توحید در لسان نبوت

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فِي تَوْحِيدِهِ وَدَنَا فِي تَفَرُّدِهِ وَجَلَّ فِي سُلْطَانِهِ
 وَعَظَّمَ فِي أَرْكَانِهِ، وَأَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَهُوَ فِي مَكَانِهِ،
 وَفَهَّرَ جَمِيعَ الْخَلْقِ بِقُدْرَتِهِ وَبِرْهَانِهِ، حَمِيدًا لَمْ يَزَلْ، مَحْمُودًا لَا
 يَزَالُ وَمَجِيدًا لَا يَزُولُ، وَمُبْدِنًا وَمُعِيدًا وَكُلُّ أَمْرٍ إِلَيْهِ يَعُودُ. ﴿١﴾
 بَارِئُ الْمُسْمُوكَاتِ وَدَاحِي الْمُدْحَوَاتِ وَجَبَّارُ الْأَرْضِينَ
 وَالسَّمَاوَاتِ، قُدُّوسٌ سُبُوحٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، مُتَفَضِّلٌ
 عَلَى جَمِيعِ مَنْ بَرَأَهُ، مُتَطَوِّلٌ عَلَى جَمِيعِ مَنْ أَنْشَأَهُ. يَلْحَظُ
 كُلَّ عَيْنٍ وَالْعُيُونُ لَا تَرَاهُ. ﴿٢﴾

كَرِيمٌ حَلِيمٌ ذُو أَنَاةٍ، قَدْ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَتُهُ وَمَنْ عَلَىهِمْ
 بِنِعْمَتِهِ. لَا يَعْجَلُ بِانْتِقَامِهِ، وَلَا يُبَادِرُ إِلَيْهِمْ بِمَا اسْتَحَقُّوا مِنْ
 عَذَابِهِ. ﴿٣﴾





حمد و سپاس خدایی را که در یگانگی خود بلندمرتبه، و در تنهایی و فرد بودنش [به آفریدگان] نزدیک است. در قدرت و سلطه خود با جلالت و در ارکان [آفرینش] خود بزرگ است. علم او به همه چیز احاطه دارد در حالی که در جای خود است، و همه مخلوقات را با قدرت و برهان خود تحت سیطره دارد. همیشه مورد سپاس بوده و همچنان مورد ستایش خواهد بود. صاحب عظمتی که از بین رفتنی نیست. ابتداکننده و بازگرداننده اوست و هر کاری به سوی او باز می‌گردد. ①

به وجودآورنده بالابرده شده‌ها (آسمان‌ها و افلاک) و پهن‌کننده گسترده‌ها (زمین)، یگانه حکمران زمین‌ها و آسمان‌ها، پاک و منزّه و تسبیح شده، پروردگار ملائکه و روح، افزونی‌بخش بر همه آنچه خلق کرده، و لطف‌کننده بر هر آنچه به وجود آورده است. هر چشمی زیر نظر اوست ولی چشم‌ها او را نمی‌بینند. ②

گرم‌کننده و بردبار و تحمّل‌کننده است. رحمت او همه چیز را فرا گرفته و با نعمت خود بر همه آنها منتّ گذارده است. در انتقام گرفتن خود عجله نمی‌کند، و به آنچه از عذابش که مستحقّ آنند مبادرت نمی‌ورزد. ③

قَدْ فَهِمَ السَّرَائِرَ وَعَلِمَ الصَّمَائِرَ، وَلَمْ تَخَفْ عَلَيْهِ الْمَكْنُونَاتُ
 وَلَا اشْتَبَهَتْ عَلَيْهِ الْحَفِيَّاتُ. لَهُ الْإِحَاطَةُ بِكُلِّ شَيْءٍ وَالْغَلْبَةُ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَالْقُوَّةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ وَالْقُدْرَةُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ،
 وَلَيْسَ مِثْلُهُ شَيْءٌ. وَهُوَ مُنْشِئُ الشَّيْءِ حِينَ لَا شَيْءَ، دَائِمٌ

حَتَّى وَقَائِمٌ بِالْقِسْطِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ. ﴿٤﴾
 جَلَّ عَنْ أَنْ تُدْرِكَهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يَدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
 الْخَبِيرُ. لَا يَلْحَقُ أَحَدٌ وَصْفَهُ مِنْ مُعَايِنَةٍ، وَلَا يَجِدُ أَحَدٌ كَيْفَ
 هُوَ مِنْ سِرِّ وَعَلَانِيَةٍ، إِلَّا بِمَا دَلَّ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ. ﴿٥﴾
 وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي مَلَأَ الدَّهْرَ قُدْسَهُ، وَالَّذِي يَعْشَى الْأَبَدَ
 نُورَهُ، وَالَّذِي يُنْفِذُ أَمْرَهُ بِلا مُشَاوَرَةٍ مُشِيرٍ، وَلَا مَعَهُ شَرِيكَ
 فِي تَقْدِيرِهِ، وَلَا يُعَاوَنُ فِي تَدْبِيرِهِ. ﴿٦﴾



باطن‌ها و سریره‌ها را می‌فهمد و ضمایر را می‌داند، و پنهان‌ها بر او مخفی نمی‌ماند و مخفی‌ها بر او مشتبه نمی‌شود. برای اوست احاطه بر هر چیزی و غلبه بر همه چیز و قوت در هر چیزی و قدرت بر هر چیزی، و مانند او شیئی نیست. اوست به وجودآورنده شیئی (چیز) هنگامی که چیزی نبود. دائم و زنده است، و به قسط و عدل قائم است. نیست خدایی جز او که با عزّت و حکیم است. ۴

بالتر از آن است که چشم‌ها او را درک کنند ولی او چشم‌ها را درک می‌کند و آواز اسرار دقیق با خبر و آگاه است. هیچکس نمی‌تواند با دیدن به صفت او راه یابد، و کسی به چگونگی او از سرّ و آشکار دست نمی‌یابد مگر به آنچه خود خداوند عزوجل راهنمایی کرده است. ۵

گواهی می‌دهم برای او که اوست خدایی که قدس و پاکی و منزّه بودن او روزگار را پر کرده است. او که نورش ابدیت را فرا گرفته است. او که دستورش را بدون مشورت مشورت‌کننده‌ای اجرا می‌کند و در تقدیرش شریک ندارد و در تدبیرش کمک نمی‌شود. ۶



صَوَّرَ مَا ابْتَدَعَ عَلَى غَيْرِ مِثَالٍ، وَخَلَقَ مَا خَلَقَ بِلا مُعَوْنَةٍ
 مِنْ أَحَدٍ وَلَا تَكَلُّفٍ وَلَا اِحْتِيَالٍ. اُنْشَأَهَا فَكَانَتْ، وَبَرَأَهَا
 فَبَانَتْ. فَهُوَ اللَّهُ الَّذِي لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْمُتَّقِنُ الصَّنِيعَةَ، الْحَسَنُ
 الصَّنِيعَةَ، الْعَدْلُ الَّذِي لا يُجُورُ، وَالْأَكْرَمُ الَّذِي تَرْجِعُ إِلَيْهِ
 الْأُمُورُ. ﴿٧﴾

وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعِظَمَتِهِ، وَذَلَّ
 كُلُّ شَيْءٍ لِعِزَّتِهِ، وَاسْتَسَلَمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِهِ، وَخَضَعَ كُلُّ
 شَيْءٍ لِهَيْبَتِهِ. مَلِكُ الْأَمْلاكِ وَمُفَلِّكُ الْأَفْلاكِ وَمُسَخِّرُ
 الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ، كُلُّ يَجْرِي لِأَجْلِ مُسَمًّى، يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى
 النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ يَطْلُبُهُ حَيْثُماً. قَاصِمٌ كُلِّ
 جَبَّارٍ عَنِيدٍ، وَمُهْلِكُ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ. ﴿٨﴾

لَمْ يَكُنْ لَهُ ضِدٌّ وَلَا مَعَهُ نِدٌّ، أَحَدٌ صَمَدٌ ﴿لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ
 يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَرَبُّ مَا جُدَّ، يَشَاءُ فَيَمُضِي،



آنچه ایجاد کرده بدون نمونه و مثالی تصویر نموده و آنچه خلق کرده بدون کمک از کسی و بدون زحمت و بدون احتیاج به فکر و حيله خلق کرده است. آنها را ایجاد کرد پس به وجود آمدند و خلق کرد پس ظاهر شدند. پس اوست خدایی که جز او خدایی نیست. صنعت او محکم و کار او زیباست. عادل است که ظلم نمی‌کند و گرم‌کننده‌ای که کارها به سوی او باز می‌گردد. ﴿۷﴾

شهادت می‌دهم اوست خدایی که همه چیز در مقابل عظمت او تواضع کرده و همه چیز در مقابل عزت او ذلیل شده و همه چیز در برابر قدرت او سر تسلیم فرود آورده و همه چیز در برابر هیبت او خاضع شده‌اند. پادشاه پادشاهان و گرداننده افلاک و مسخرکننده آفتاب و ماه، که همه با زمان تعیین شده در حرکت هستند. شب را بر روی روز و روز را بر روی شب می‌گرداند، که به سرعت در پی آن می‌رود. در هم شکننده هر زورگوی با عناد، و هلاک‌کننده هر شیطان سرپیچ و متمرد. ﴿۸﴾

برای او ضدی و همراه او معارضی نبوده است. یکتا و بی‌نیاز است. هرگز نزاده و زاییده نشده، و برای او هیچ همتایی نیست. خدای یگانه و پروردگار با عظمت می‌خواهد پس به انجام می‌رساند، و



ویریدُ فَيَقْضَى، وَيَعْلَمُ فَيُحْصَى، وَيُمِيتُ وَيُحْيِي، وَيُفْقِرُ
 وَيُغْنِي، وَيُصْحِكُ وَيُبْكِي، وَيُدْنِي وَيُبْغِضِي، وَيَمْنَعُ
 وَيُعْطِي، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ. ❶

﴿يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ﴾، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ. مُسْتَجِيبُ الدُّعَاءِ وَحُجْزُ الْعَطَاءِ، مُحْصِي
 الْأَنْفَاسِ وَرَبُّ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ؛ الَّذِي لَا يُشْكِلُ عَلَيْهِ شَيْءٌ،
 وَلَا يُضْجِرُهُ صُرَاخُ الْمُسْتَضْرِحِينَ، وَلَا يُبْرِمُهُ الْحَاخُ الْمُلْحِينَ.
 الْعَاصِمُ لِلصَّالِحِينَ، وَالْمَوْفِقُ لِلْمُفْلِحِينَ، وَمَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ
 وَرَبُّ الْعَالَمِينَ؛ الَّذِي اسْتَحَقَّ مِنْ كُلِّ مَنْ خَلَقَ أَنْ يَشْكُرَهُ
 وَيَحْمَدَهُ عَلَى كُلِّ حَالٍ. ❷

أَحْمَدُهُ كَثِيرًا وَأَشْكُرُهُ دَائِمًا عَلَى السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالسِّدَّةِ وَالرِّخَاءِ،
 وَأُؤَمِّنُ بِهِ وَبِمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ. أَسْمَعُ لِأَمْرِهِ وَأَطِيعُ وَأَبَادِرُ إِلَى



اراده می‌کند پس مقدر می‌نماید، و می‌داند پس به شماره می‌آورد. می‌میراند و زنده می‌کند، فقیر می‌کند و غنی می‌نماید، می‌خنداند و می‌گریاند، نزدیک می‌کند و دور می‌نماید، منع می‌کند و عطا می‌نماید. پادشاهی از آن او و حمد و سپاس برای اوست. خیر به دست اوست و او بر هر چیزی قادر است. (۹)

شب را در روز و روز را در شب فرو می‌برد. نیست خدایی جز او که با عزت و آمرزنده است. اجابت‌کننده دعا، بسیار عطاکننده، شمارنده نفَس‌ها و پروردگار جنّ و بشر، که هیچ امری بر او مشکل نمی‌شود، و فریاد دادخواهان او را خسته و ناراحت نمی‌کند، و اصرار اصرارکنندگانش او را خسته نمی‌نماید. نگهدارنده صالحین و موفق‌کننده رستگاران و صاحب‌اختیار مؤمنان و پروردگار عالَمیان. خدایی که از آنچه خلق کرده مستحق است که او را در

هر حالی شکر و سپاس گویند. (۱۰)

او را سپاس بسیار می‌گوییم و دائماً شکر می‌نماییم، چه در آسایش و چه در گرفتاری، چه در حال شدت و چه در حال آرامش. و به او و ملائکه‌اش و کتاب‌ها و پیامبران‌ش ایمان می‌آوریم. دستور او را گوش می‌دهم و اطاعت می‌نماییم و به آنچه او را راضی می‌کند مبادرت



كُلِّ مَا يَرْضَاهُ وَأَسْتَسْلِمُ لِمَا قَضَاهُ، رَغْبَةً فِي طَاعَتِهِ وَخَوْفًا مِنْ
عُقُوبَتِهِ، لِأَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي لَا يُؤْمَنُ مَكْرُهُ وَلَا يُخَافُ جَوْرُهُ. ﴿١١﴾

۲. مهم ترین رسالت رسول

وَأَقْرَبُ لَهُ عَلَى نَفْسِي بِالْعُبُودِيَّةِ، وَأَشْهَدُ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَأُودَى
مَا أَوْحَى بِهِ إِلَيَّ، حَذَرًا مِنْ أَنْ لَا أَفْعَلَ فَتَحِلَّ بِي مِنْهُ قَارِعَةٌ
لَا يَدْفَعُهَا عَنِّي أَحَدٌ وَإِنْ عَظُمَتْ حِيلَتُهُ وَصَفَتْ خَلَّتُهُ ؛
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ. لِأَنَّهُ قَدْ أَعْلَمَنِي أَنِّي إِنْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ فِي
حَقِّي عَلَيَّ فَمَا بَلَّغْتُ رِسَالَتَهُ، وَقَدْ ضَمِنَ لِي تَبَارَكَ وَتَعَالَى
الْعِصْمَةَ مِنَ النَّاسِ وَهُوَ اللَّهُ الْكَافِي الْكَرِيمُ. ﴿١٢﴾

فَأَوْحَى إِلَيَّ: ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ
إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ فِي عَلَيٍّ، يَعْنِي فِي الْخِلَافَةِ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
﴿وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾. ﴿١٣﴾

۱. مائده / ۶۷.

۲. همان.



می‌ورزم و در مقابل مقدرات او تسلیم می‌شوم به عنوان رغبت در اطاعت او و ترس از عقوبت او، چرا که اوست خدایی که نمی‌توان از مکر او در امان بود و از ظلم او هم ترس نداریم یعنی ظلم نمی‌کند. ﴿۱۱﴾

برای خداوند بر نفس خود به عنوان بندگی او اقرار می‌کنم، و شهادت می‌دهم برای او به پروردگاری، و آنچه به من وحی نموده ادا می‌نمایم از ترس آنکه مبادا اگر انجام ندهم عذابی از او بر من فرود آید که هیچ‌کس نتواند آن را دفع کند، هر چند که حيله عظیمی بکار بندد و دوستی او خالص باشد. نیست خدایی جز او. زیرا خداوند به من اعلام فرموده که اگر آنچه در حق علی بر من نازل نموده ابلاغ نکنم رسالت او را نرسانده‌ام، و برای من حفظ از شر مردم را ضمانت نموده و خدا کفایت‌کننده و کریم است. ﴿۱۲﴾

خداوند به من چنین وحی کرده است: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ...»، «ای پیامبر ابلاغ کن آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده. درباره علی، یعنی خلافت علی بن ابی‌طالب. و اگر انجام ندهی رسالت او را نرسانده‌ای، و خداوند تو را از مردم حفظ می‌کند.» ﴿۱۳﴾





مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا قَصَّرْتُ فِي تَبْلِيغِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيَّ،
 وَأَنَا أَبِينُ لَكُمْ سَبَبَ هَذِهِ الْآيَةِ: إِنَّ جَبْرِيْلَ هَبَطَ إِلَى مِرَارًا
 ثَلَاثًا يَأْمُرُنِي عَنِ السَّلَامِ رَبِّي. وَهُوَ السَّلَامُ. أَنْ أَقُومَ فِي هَذَا
 الْمَشْهَدِ فَأَعْلِمَ كُلَّ أَبِيضٍ وَأَسْوَدَ: أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ
 أَخِي وَوَصِيِّي وَخَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي وَالْإِمَامَ مِنْ بَعْدِي، الَّذِي
 مَحَلُّهُ مِنِّي مَحَلُّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى الْأَنْهَ لَا نَبِيَّ بَعْدِي، وَهُوَ
 وَلِيُّكُمْ بَعْدَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ. ﴿١٤﴾

وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَيَّ بِذَلِكَ آيَةً مِنْ كِتَابِهِ هِيَ:
 ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
 وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ﴾، وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الَّذِي أَقَامَ
 الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَهُوَ رَاكِعٌ يُرِيدُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي كُلِّ حَالٍ ﴿١٥﴾
 وَسَأَلْتُ جَبْرِيْلَ أَنْ يَسْتَعْفِفَ لِي السَّلَامَ عَنْ تَبْلِيغِ ذَلِكَ
 إِلَيْكُمْ - أَيُّهَا النَّاسُ - لِعِلْمِي بِقَلَّةِ الْمُتَّقِينَ وَكَثْرَةِ الْمُنَافِقِينَ



ای مردم، من در رساندن آنچه خداوند بر من نازل کرده کوتاهی نکرده‌ام، و من سبب نزول این آیه را برای شما بیان می‌کنم: جبرئیل سه مرتبه بر من نازل شد و از طرف خداوند سلام پروردگرم - که او سلام است - مرا مأمور کرد که در این اجتماع بپاخیزم و بر هر سفید و سیاهی اعلام کنم که «علی بن ابی طالب برادر من و وصی من و جانشین من بر اتمم و امام بعد از من است. نسبت او به من همانند هارون به موسی است جز اینکه پیامبری بعد از من نیست. و او صاحب اختیار شما بعد از خدا و رسولش است».



و خداوند در این مورد آیه‌ای از کتابش بر من نازل کرده است: «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا...»، «صاحب اختیار شما خدا و رسولش هستند و کسانی که ایمان آورده و نماز را بپا می‌دارند و در حال رکوع زکات می‌دهند»، و علی بن ابی طالب است که نماز را بپا داشته و در حال رکوع زکات داده و در هر حال خداوند عزوجل را قصد می‌کند.



ای مردم، من از جبرئیل درخواست کردم از خدا بخواهد تا مرا از ابلاغ این مهم معاف بدارد، زیرا از کمی متقین و زیادی منافقین



وَإِذْغَالِ اللَّامِينَ وَحِيلِ الْمُسْتَهْزِينَ بِالْإِسْلَامِ، الَّذِينَ
وَصَفَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِأَتَمِّهِمْ ﴿يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي
قُلُوبِهِمْ﴾^١ وَيَحْسَبُونَهُ ﴿هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ﴾^٢ وَكَثْرَةَ
أَذَاهُمْ لِي غَيْرِ مَرَّةٍ، حَتَّى سَمَوْنِي أَدْنَاً وَزَعَمُوا أَنِّي كَذَلِكُ
لِكَثْرَةِ مَلَازِمَتِهِ إِيَّايَ وَإِقْبَالِي عَلَيْهِ وَهَوَاهُ وَقَبُولِهِ مِنِّي، ﴿١٦﴾
حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي ذَلِكَ: ﴿وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ
النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أذُنٌ، قُلْ أذُنٌ﴾^٣ عَلَى الَّذِينَ يَزْعَمُونَ أَنَّهُ
أَذُنٌ ﴿خَيْرٌ لَكُمْ، يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ
آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾^٤ ﴿١٧﴾
وَلَوْ شِئْتُ أَنْ أُسَمِّيَ الْقَائِلِينَ بِذَلِكَ بِأَسْمَائِهِمْ لَسَمَّيْتُ،
وَأَنْ أُؤَمِّئِيَ إِلَيْهِمْ بِأَعْيَانِهِمْ لِأَوْمَاتٍ، وَأَنْ أَدُلَّ عَلَيْهِمْ لَدَلْتُ،
وَلَكِنِّي - وَاللَّهِ - فِي أُمُورِهِمْ قَدْ تَكَرَّمْتُ. ﴿١٨﴾

١. فتح / ١١.

٢. نور / ١٥.

٣. توبه / ٦١.

٤. توبه / ٦١.



و فساد ملامت‌کنندگان و حيله‌های مسخره‌کنندگان اسلام اطلاع دارم، کسانی که خداوند در کتابش آنان را چنین توصیف کرده است که با زبانشان می‌گویند آنچه در قلب‌هایشان نیست، و این کار را سهل می‌شمارند در حالی که نزد خداوند عظیم است. همچنین به خاطر اینکه منافقین بارها مرا اذیت کرده‌اند تا آنجا که مرا «أُذُن» (گوش‌دهنده بر هر حرفی) نامیدند، و گمان کردند که من چنین هستم به خاطر ملازمت بسیار علی با من و توجه من به او و تمایل او و قبولش از من. ﴿۱۶﴾

تا آنکه خداوند عزوجل در این باره چنین نازل کرد: «و مِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ...»: «از آنان کسانی هستند که پیامبر را اذیت می‌کنند و می‌گویند او «أُذُن» (گوش‌دهنده به هر حرفی) است، بگو: گوش است. بر ضد کسانی که گمان می‌کنند او «أُذُن» است. و برای شما خیر است، به خدا ایمان می‌آورد و در مقابل مؤمنین اظهار تواضع و احترام می‌نماید، و برای کسانی از شما که ایمان آورده‌اند رحمت است؛ و کسانی که پیامبر را اذیت می‌کنند عذاب دردناکی در انتظارشان است». ﴿۱۷﴾

اگر من بخواهم گویندگان این نسبت (أُذُن) را نام ببرم می‌توانم، و اگر بخواهم به شخص آنان اشاره کنم می‌نمایم، و اگر بخواهم با علائم آنها را معرفی کنم می‌توانم، ولی به خدا قسم من در کار آنان با بزرگواری رفتار کرده‌ام. ﴿۱۸﴾



وَكُلُّ ذَلِكَ لَا يَرْضَى اللَّهُ مَتَى إِلَّا أَنْ أُبَلِّغَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيَّ فِي حَقِّ عَلِيٍّ، ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ. فِي حَقِّ عَلِيٍّ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾ ﴿١٦﴾

۳. مقدمات معرفی امامت و نتیجه انکار آن

فَاعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ ذَلِكَ فِيهِ وَأَفْهَمُوهُ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ قَدْ نَصَبَهُ لَكُمْ وَلِيًّا وَإِمَامًا فَرَضَ طَاعَتَهُ عَلَى الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَعَلَى التَّابِعِينَ هُمْ بِإِحْسَانٍ، وَعَلَى الْبَادِي وَالْحَاضِرِ، وَعَلَى الْعَجَمِيِّ وَالْعَرَبِيِّ، وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، وَعَلَى الْأَبْيَضِ وَالْأَسْوَدِ، وَعَلَى كُلِّ مَوْحِدٍ مَاضٍ حُكْمُهُ، جَازٍ قَوْلُهُ، نَافِذُ أَمْرُهُ، مَلْعُونٌ مَنْ خَالَفَهُ، مَرْحُومٌ مَنْ تَبِعَهُ وَصَدَّقَهُ، فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلَسِنِ سَمِعَ مِنْهُ وَأَطَاعَ لَهُ. ﴿١٧﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ آخِرُ مَقَامِ أَقَوْمِهِ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ، فَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَانْقَادُوا لِأَمْرِ اللَّهِ رَبِّكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - هُوَ



بعد از همه اینها، خداوند از من راضی نمی‌شود مگر آنچه در حق علی بر من نازل کرده ابلاغ نمایم. «یا آیه‌ها الرُّسُولُ یَلْغُ ما أُنزِلَ إِلَیکَ مِنْ رِبِّکَ...»، «ای پیامبر برسان آنچه در حق علی از پروردگارت بر تو نازل شده و اگر انجام ندهی رسالت او را نرسانده‌ای، و خداوند تو را از مردم حفظ می‌کند» (۱۹)

ای مردم، این مطلب را درباره او بدانید و بفهمید، و بدانید که خداوند او را برای شما صاحب اختیار و امامی قرار داده که اطاعتش را واجب نموده است بر مهاجرین و انصار و بر تابعین آنان به نیکی، و بر روستایی و شهری، و بر عجمی و عربی، و بر آزاد و بنده، و بر بزرگ و کوچک، و بر سفید و سیاه. بر هر یکتاپرستی حکم او اجرا شونده و کلام او مورد عمل و امر او نافذ است. هر کس با او مخالفت کند ملعون است، و هر کس تابع او باشد و او را تصدیق نماید مورد رحمت الهی است. خداوند او را و هر کس را که از او بشنود و او را اطاعت کند آمرزیده است. (۲۰)

ای مردم، این آخرین باری است که در چنین اجتماعی پیاپی ایستم. پس بشنوید و اطاعت کنید و در مقابل امر خداوند پروردگارتان سر تسلیم فرود آورید، چرا که خداوند عزوجل



مَوْلَاكُمْ وَإِهْكُمُ، ثُمَّ مِنْ دُونِهِ رَسُولُهُ وَنَبِيِّهُ الْمُخَاطَبُ لَكُمْ،
 ثُمَّ مِنْ بَعْدِي عَلِيٌّ وَلِيُّكُمْ وَإِمَامُكُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ رَبِّكُمْ، ثُمَّ
 الْإِمَامَةُ فِي ذُرِّيَّتِي مِنْ وُلْدِهِ إِلَى يَوْمٍ تَلْقَوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. لَا
 حَلَالَ إِلَّا مَا أَحَلَّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَهُمْ، وَلَا حَرَامَ إِلَّا مَا حَرَّمَ اللَّهُ
 عَلَيْكُمْ وَرَسُولُهُ وَهُمْ، وَاللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - عَرَفَنِي الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ
 وَأَنَا أَفْضَيْتُ بِمَا عَلَّمَنِي رَبِّي مِنْ كِتَابِهِ وَحَلَالِهِ وَحَرَامِهِ
 إِلَيْهِ. ﴿١١﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضَلُّوهُ؛ مَا مِنْ عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ أَحْصَاهُ اللَّهُ فِيَّ،
 وَكُلُّ عِلْمٍ عَلَّمْتُ فَقَدْ أَحْصَيْتُهُ فِي إِمَامِ الْمُتَّقِينَ، وَمَا مِنْ
 عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ عَلَّمْتُهُ عَلِيًّا، وَهُوَ الْإِمَامُ الْمُبِينُ الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ
 فِي سُورَةِ يَس: ﴿وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ﴾ ﴿١٢﴾
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، لَا تَضِلُّوا عَنْهُ وَلَا تَنْفِرُوا مِنْهُ، وَلَا تَسْتَنْكِفُوا عَنْ
 وَوَلَايَتِهِ، فَهُوَ الَّذِي يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَيَعْمَلُ بِهِ، وَيُزْهِقُ الْبَاطِلَ



صاحب اختیار شما و معبود شماست، و بعد از خداوند رسولش و پیامبرش که شما را مخاطب قرار داده، و بعد از من علی صاحب اختیار شما و امام شما به امر خداوند است، و بعد از او امامت در نسل من از فرزندان اوست تا روزی که خدا و رسولش را ملاقات خواهید کرد. حلالی نیست مگر آنچه خدا و رسولش و امامان حلال کرده باشند، و حرامی نیست مگر آنچه خدا و رسولش و امامان بر شما حرام کرده باشند. خداوند عزوجل حلال و حرام را به من شناسانده است، و آنچه پروردگارم از کتابش و حلال و حرامش به من آموخته به او سپرده‌ام. ﴿۲۱﴾

ای مردم، علی را فضیلت دهید. هیچ علمی نیست مگر آنکه خداوند آن را در من جمع کرده است و هر علمی را که آموخته‌ام در امام‌المتقین جمع نموده‌ام، و هیچ علمی نیست مگر آنکه آن را به علی آموخته‌ام. اوست «امام مبین» که خداوند در سوره یس ذکر کرده است: «وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ»، «و هر چیزی را در امام مبین جمع کردیم». ﴿۲۲﴾

ای مردم، از علی به سوی دیگری گمراه نشوید، و از او روی برمگردانید و از ولایت او سرباز نزنید. اوست که به حق هدایت نموده و به آن عمل



وَيَهْمِي عَنْهُ، وَلَا تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ. أَوَّلَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
 وَرَسُولِهِ، لَمْ يَسْبِقْهُ إِلَى الْإِيمَانِ بِي أَحَدٌ، وَالَّذِي قَدِيَ رَسُولَ اللَّهِ
 بِنَفْسِهِ، وَالَّذِي كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا أَحَدَ يَعْبُدُ اللَّهَ مَعَ رَسُولِهِ
 مِنَ الرِّجَالِ غَيْرُهُ. أَوَّلَ النَّاسِ صَلَاةً وَأَوَّلَ مَنْ عَبَدَ اللَّهَ مَعِيَ.
 أَمْرَتُهُ عَنِ اللَّهِ أَنْ يَنَامَ فِي مَضْجَعِي، فَفَعَلَ فَادِيًا لِي بِنَفْسِهِ * (٤٣)
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضَلُّوهُ فَقَدْ فَضَلَهُ اللَّهُ، وَاقْبَلُوهُ فَقَدْ نَصَبَهُ
 اللَّهُ؛ مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ، وَلَنْ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَى
 أَحَدٍ أَنْكَرَ وِلَايَتَهُ وَلَنْ يَغْفِرَ لَهُ، حَتْمًا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَفْعَلَ
 ذَلِكَ بِمَنْ خَالَفَ أَمْرَهُ وَأَنْ يُعَدِّبَهُ عَذَابًا نَكْرًا أَبَدَ الْأَبَادِ
 وَدَهْرَ الدُّهُورِ. فَاحْذَرُوا أَنْ تُخَالِفُوهُ، فَتَصَلُّوا ﴿نَارًا وَقُودُهَا
 النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ﴾ ﴿أَعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾ ٢. (٤٤)
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، بِي - وَاللَّهِ - بَشَّرَ الْأَوَّلُونَ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ،

١. تحریم / ٦.

٢. آل عمران / ١٣١.



می‌کند، و باطل را ابطال نموده و از آن نهی می‌نماید، و در راه خدا سرزنش ملامت‌کننده‌ای او را مانع نمی‌شود. علی اول کسی است که به خدا و رسولش ایمان آورد و هیچکس در ایمان به من بر او سبقت نگرفت. اوست که با جان خود در راه رسول خدا فداکاری کرد. اوست که با پیامبر خدا بود در حالی که هیچکس از مردان همراه او خدا را عبادت نمی‌کرد. اولین مردم در نماز گزاردن، و اول کسی است که با من خدا را عبادت کرد. از طرف خداوند به او امر کردم تا در خوابگاه من بخوابد، او هم در حالی که جانش را فدای من کرده بود در جای من خوابید. ﴿۲۳﴾

ای مردم، او را فضیلت دهید که خدا او را فضیلت داده است، و او را قبول کنید که خداوند او را منصوب نموده است. ای مردم، او از طرف خداوند امام است، و هر کس ولایت او را انکار کند خداوند هرگز توبه‌اش را نمی‌پذیرد و او را نمی‌بخشد. حتمی است بر خداوند که با کسی که با او مخالفت نماید چنین کند و او را به عذابی شدید تا ابدیت و تا آخر روزگار معذب نماید. پس پرهیزید از اینکه با او مخالفت کنید و گرفتار آتشی شوید که آتشگیره آن مردم و سنگ‌ها هستند و برای کافران آماده شده است. ﴿۲۴﴾

ای مردم، به خدا قسم پیامبران و رسولان پیشین به من بشارت



وَأَنَا وَاللَّهُ خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، وَالْحُجَّةُ عَلَى جَمِيعِ الْمَخْلُوقِينَ
 مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ. فَمَنْ شَكَ فِي ذَلِكَ فَقَدْ كَفَرَ كُفْرَ
 الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى، وَمَنْ شَكَ فِي شَيْءٍ مِنْ قَوْلِي هَذَا فَقَدْ شَكَ
 فِي كُلِّ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ، وَمَنْ شَكَ فِي وَاحِدٍ مِنَ الْأُمَّةِ فَقَدْ شَكَ فِي
 الْكُلِّ مِنْهُمْ، وَالشَّاكُّ فِينَا فِي النَّارِ ﴿٣٥﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، حَبَانِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَذِهِ الْفَضِيلَةِ مَنَّا مِنْهُ
 عَلَيَّ وَإِحْسَانًا مِنْهُ إِلَيَّ وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، أَلَا لَهُ الْحَمْدُ مِنِّي أَبَدَ
 الْأَبْدِينَ وَدَهَرَ الدَّاهِرِينَ وَعَلَى كُلِّ حَالٍ. مَعَاشِرَ النَّاسِ،
 فَضَلُّوا عَلَيًّا فَإِنَّهُ أَفْضَلُ النَّاسِ بَعْدِي مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى مَا
 أَنْزَلَ اللَّهُ الرَّزْقَ وَبَقِيَ الْخَلْقُ ﴿٣٦﴾

مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ، مَغْضُوبٌ مَغْضُوبٌ مَنْ رَدَّ عَلَيَّ قَوْلِي هَذَا
 وَلَمْ يُوَافِقْهُ. أَلَا إِنَّ جَبْرَيْلَ خَبَّرَنِي عَنِ اللَّهِ تَعَالَى بِذَلِكَ
 وَيَقُولُ: «مَنْ عَادَى عَلِيًّا وَلَمْ يَتَوَلَّهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَتِي وَغَضَبِي»،

داده‌اند، و من به خدا قسم خاتم پیامبران و مرسلین و حجت بر همه مخلوقین از اهل آسمان‌ها و زمین‌ها هستم. هر کس در این مطالب شک کند مانند کفر جاهلیت اول کافر شده است. و هر کس در چیزی از این گفتار من شک کند در همه آنچه بر من نازل شده شک کرده است، و هر کس در یکی از امامان شک کند در همه آنان شک کرده است، و شک‌کننده درباره ما در آتش است. ﴿۴۵﴾

ای مردم، خداوند این فضیلت را بر من ارزانی داشته که منّتی از او بر من و احسانی از جانب او به سوی من است. خدایی جز او نیست. حمد و سپاس از من بر او تا ابدیت و تا آخر روزگار و در هر حال. ای مردم، علی را فضیلت دهید که او افضل مردم بعد از من از مرد و زن است تا مادامی که خداوند روزی را نازل می‌کند و خلق باقی هستند. ﴿۴۶﴾

ملعون است ملعون است، مورد غضب است مورد غضب است کسی که این گفتار مرا ردّ کند و با آن موافق نباشد. بدانید که جبرئیل از جانب خداوند این خبر را برای من آورده است و می‌گوید: «هر کس با علی دشمنی کند و ولایت او را نپذیرد لعنت

﴿وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾^۱ أَنْ تُخَالِفُوهُ
 ﴿فَتَرَىٰ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا﴾^۲ ﴿إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾^۳
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ جَنَّبَ اللَّهُ الَّذِي ذَكَرَ فِي كِتَابِهِ الْعَزِيزِ،
 فَقَالَ تَعَالَىٰ مُخْبِرًا عَمَّنْ يُخَالِفُهُ: ﴿أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَا
 عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ﴾^۴

مَعَاشِرَ النَّاسِ، تَدَبَّرُوا الْقُرْآنَ وَافْهَمُوا آيَاتِهِ، وَانظُرُوا إِلَىٰ مُحْكَمَاتِهِ
 وَلَا تَتَّبِعُوا مُتَشَابِهَهُ، فَوَاللَّهِ لَنْ يُبَيِّنَ لَكُمْ زَوَاجِرَهُ وَلَنْ يُوضِحَ لَكُمْ
 تَفْسِيرَهُ إِلَّا الَّذِي أَنَا آخِذٌ بِيَدِهِ وَمُصْعِدُهُ إِلَىٰ وَشَائِلٌ بِعَضْدِهِ وَرَافِعُهُ
 بِيَدَيَّ وَمُعَلِّمُكُمْ: أَنْ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ، وَهُوَ عَلِيُّ بْنُ
 أَبِي طَالِبٍ أَخِي وَوَصِيِّ، وَمَوَالِئُهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْزَلَهَا عَلَيَّ^۵
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ عَلِيًّا وَالطَّيِّبِينَ مِنْ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ هُمُ
 الثِّقْلُ الْأَصْغَرُ، وَالْقُرْآنُ الثِّقْلُ الْأَكْبَرُ، فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِنْنِي

۱. حشر / ۱۸.

۲. نحل / ۹۴.

۳. حشر / ۱۸.



و غضب من بر او باد». هر کس ببیند برای فردا چه پیش فرستاده است. از خدا بترسید که با علی مخالفت کنید و در نتیجه قدمی بعد از ثابت بودن آن بلغزد، خداوند از آنچه انجام می‌دهید آگاه است. ﴿۴۷﴾

ای مردم، علی «جنب الله» است که خداوند در کتاب عزیزش ذکر کرده و درباره کسی که با او مخالفت کند فرموده است: «أَنْ تَقُولَ نَفْسُ يَا حَسْرَتَا عَلِيٌّ مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ»، «ای حسرت بر آنچه درباره جنب خداوند تفریط و کوتاهی کردم». ﴿۴۸﴾

ای مردم، قرآن را تدبر نمایید و آیات آن را بفهمید و در محکمت آن نظر کنید و به دنبال متشابه آن نروید. به خدا قسم، باطن آن را برای شما بیان نمی‌کند و تفسیرش را برایتان روشن نمی‌کند مگر این شخصی که دست او را می‌گیرم و او را به سوی خود بالا می‌برم و بازوی او را می‌گیرم و با دستم او را بلند می‌کنم و به شما می‌فهمانم که: «هر کس من صاحب اختیار اویم این علی صاحب اختیار اوست»، و او علی بن ابی طالب برادر و جانشین من است، و ولایت او از جانب خداوند عزوجل است که بر من نازل کرده است. ﴿۴۹﴾

ای مردم، علی و پاکان از فرزندانم از نسل او ثقل اصغرند و قرآن ثقل اکبر است. هر یک از این دو از دیگری خبر می‌دهد و با آن موافق است. آنها از یکدیگر جدا نمی‌شوند تا بر سر حوض کوثر



عَنْ صَاحِبِهِ وَمُؤَافِقُ لَهُ، لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ. أَلَا
 إِنَّهُمْ أَمْنَاءُ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ وَحُكْمُهُ فِي أَرْضِهِ. أَلَا وَقَدْ أَدَّيْتُ، أَلَا وَقَدْ
 بَلَّغْتُ، أَلَا وَقَدْ أَسْمَعْتُ، أَلَا وَقَدْ أَوْصَحْتُ. أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ -
 قَالَ، وَأَنَا قُلْتُ عَنِ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - أَلَا إِنَّهُ لَا «أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ» غَيْرُ
 أُخِي هَذَا. أَلَا تَحِلُّ إِمْرَةُ الْمُؤْمِنِينَ بَعْدِي لِأَحَدٍ غَيْرِهِ. ﴿٣٠﴾

٢. معرفی امیرالمومنین عليه السلام به عنوان خلیفه الهی

ثُمَّ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ أَوْلَى بِكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ؟ قَالُوا: اللَّهُ وَ
 رَسُولُهُ. فَقَالَ: أَلَا فَنَ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ
 وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَآخِذْ مَنْ خَذَلَهُ. ﴿٣١﴾
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلِيٌّ أُخِي وَوَصِيِّي وَوَاعِي عِلْمِي، وَخَلِيفَتِي
 فِي أُمَّتِي عَلِيٌّ مَنْ آمَنَ بِي وَعَلَى تَفْسِيرِ كِتَابِ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ -
 وَالِدَاعِي إِلَيْهِ وَالْعَامِلُ بِمَا يَرْضَاهُ وَالْمُحَارِبُ لِأَعْدَائِهِ وَالْمُتَوَالِي
 عَلَيَّ طَاعَتِهِ وَالنَّاهِي عَنِ مَعْصِيَتِهِ. إِنَّهُ خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ



بر من وارد شوند. بدانید که آنان امین‌های خداوند بین مردم و حاکمان او در زمین هستند. بدانید که من ادا نمودم، بدانید که من ابلاغ کردم، بدانید که من شنوانیدم، بدانید که من روشن نمودم، بدانید که خداوند فرموده است و من از جانب خداوند عزوجل می‌گویم، بدانید که امیرالمؤمنینی جز این برادرم نیست. بدانید که امیرالمؤمنین بودن بعد از من برای احدی جز او حلال نیست. ﴿۳۰﴾

سپس فرمود: ای مردم، چه کسی بر شما از خودتان صاحب اختیارتر است؟ گفتند: خدا و رسولش. فرمود: بدانید که هر کس من صاحب اختیار اویم این علی صاحب اختیار اوست. خدایا دوست بدار هر کس او را دوست بدارد، و دشمن بدار هر کس او را دشمن بدارد، و یاری کن هر کس او را یاری کند، و خوار کن هر کس او را خوار کند. ﴿۳۱﴾

ای مردم، این علی است برادر من و وصی من و جامع علم من، و جانشین من در امتم بر آنان که به من ایمان آورده‌اند، و جانشین من در تفسیر کتاب خداوند عزوجل و دعوت به آن، و عمل‌کننده به آنچه او را راضی می‌کند، و جنگ‌کننده با دشمنان خدا و دوستی‌کننده بر اطاعت او و نهی‌کننده از معصیت او. اوست خلیفه رسول خدا، و اوست امیرالمؤمنین و امام هدایت‌کننده از



وَأَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِمَامَ الْهَادِيَ مِنَ اللَّهِ، وَقَاتِلِ التَّاكِيثِينَ وَالْقَاسِطِينَ
 وَالْمَارِقِينَ بِأَمْرِ اللَّهِ. يَقُولُ اللَّهُ: > مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ < ﴿٣٢﴾
 بِأَمْرِكَ يَا رَبِّ أَقُولُ: اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ
 وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ وَالْعَنْ مَنْ أَنْكَرَهُ
 وَأَغْضِبْ عَلَى مَنْ جَحَدَ حَقَّهُ ﴿٣٣﴾

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَ الْآيَةَ فِي عَلِيٍّ وَلِيَّكَ عِنْدَ تَبْيِينِ ذَلِكَ
 وَنَصَبِكَ إِيَّاهُ هَذَا الْيَوْمِ: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ
 وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا»^١، وَ
 قُلْتُ: «إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ»^٢، وَ قُلْتُ: «وَمَنْ
 يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ»^٣. اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنِّي قَدْ بَلَغْتُ ﴿٣٤﴾

١. ق/ ٢٩.

٢. مائده/ ٣.

٣. آل عمران/ ١٩.

٤. آل عمران/ ٨٥.

طرف خداوند، و اوست قاتل ناکثین و قاسطین و مارقین به امر خداوند. خداوند می‌فرماید: «مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ»، «سخن در پیشگاه من تغییر نمی‌پذیرد»، ﴿۳۲﴾

پروردگارا، به امر تو می‌گویم: «خداوندا دوست بدار هر کس علی را دوست بدارد و دشمن بدار هر کس علی را دشمن بدارد، و یاری کن هر کس علی را یاری کند و خوار کن هر کس علی را خوار کند، و لعنت نما هر کس علی را انکار کند و غضب نما بر هر کس که حق علی را انکار نماید»، ﴿۳۳﴾

پروردگارا، تو هنگام روشن شدن این مطلب و منصوب نمودن علی در این روز این آیه را درباره او نازل کردی: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا»: «امروز دین شما را برایتان کامل نمودم و نعمت خود را بر شما تمام کردم و اسلام را به عنوان دین شما راضی شدم»، و فرمودی: «إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ»: «دین نزد خداوند اسلام است»، و فرمودی: «وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ»: «هر کس دینی غیر از اسلام انتخاب کند هرگز از او قبول نخواهد شد و او در آخرت از زیانکاران خواهد بود». پروردگارا، تو را شاهد می‌گیرم که من ابلاغ نمودم، ﴿۳۴﴾

٥. اهميت مسئله امامت



مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّمَا أَكْمَلَ اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - دِينَكُمْ بِإِمَامَتِهِ. فَسَنْ لَمْ يَأْتَمْ بِهِ وَبِمَنْ يَقُومُ مَقَامَهُ مِنْ وُلْدِي مَنْ صُلِبَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالْعَرْضِ عَلَى اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - فَأُولَئِكَ الَّذِينَ ﴿حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾^١ ﴿وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ﴾^٢ ﴿لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابَ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ﴾^٣ ﴿٣٥﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلَيَّ، أَنْصَرُّكُمْ لِي وَأَحَقُّكُمْ بِي وَأَقْرَبُكُمْ إِلَيَّ وَأَعَزُّكُمْ عَلَيَّ، وَاللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - وَأَنَا عَنْهُ رَاضِيَانِ. وَمَا نَزَلَتْ آيَةٌ رِضَى فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فِيهِ، وَلَا خَاطَبَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَّا بَدَأَ بِهِ، وَلَا نَزَلَتْ آيَةٌ مَدَحٍ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فِيهِ، وَلَا شَهِدَ اللَّهُ بِالْحِجَّةِ فِي ﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ﴾^٤ إِلَّا لَهُ، وَلَا أَنْزَلَهَا فِي سِوَاهُ وَلَا مَدَحَ بِهَا غَيْرُهُ. ﴿٣٦﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هُوَ نَاصِرٌ دِينَ اللَّهِ وَالْمُجَادِلُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ، وَهُوَ التَّقِيُّ النَّقِيُّ الْهَادِي الْمُهْدِي. نَبِيُّكُمْ خَيْرُ نَبِيٍّ وَوَصِيِّكُمْ

١. بقره / ٢١٧.

٢. توبه / ١٧.

٣. بقره / ١٦٢.

٤. انسان / ١.





ای مردم، خداوند دین شما را با امامت او کامل نمود، پس هر کس اقتدا نکند به او و به کسانی که جانشین او از فرزندان من و از نسل او هستند تا روز قیامت و روز رفتن به پیشگاه خداوند عزوجل، چنین کسانی اعمالشان در دنیا و آخرت از بین رفته و در آتش دائمی خواهند بود. عذاب از آنان تخفیف نمی یابد و به آنها مهلت داده نمی شود. ﴿۳۵﴾

ای مردم، این علی است که یاری کننده ترین شما نسبت به من و سزاوارترین شما به من و نزدیک ترین شما به من و عزیزترین شما نزد من است. خداوند عزوجل و من از او راضی هستیم. هیچ آیه رضایتی در قرآن نازل نشده مگر درباره او، و هیچگاه خداوند مؤمنین را مورد خطاب قرار نداده مگر آنکه ابتدا او مخاطب بوده است، و هیچ آیه مدحی در قرآن نیست مگر درباره او، و خداوند در سوره «هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ...» شهادت به بهشت نداده مگر برای او، و این سوره را درباره غیر او نازل نکرده و با این سوره جز او را مدح نکرده است. ﴿۳۶﴾

ای مردم، او یاری دهنده دین خدا و دفاع کننده از رسول خداست، و اوست با تقوای پاکیزه هدایت کننده هدایت شده.





خَيْرٌ وَصِيٍّ وَبَنُوهُ خَيْرُ الْأَوْصِيَاءِ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، ذَرِيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ

مِنْ صُلْبِهِ، وَذَرِيَّتِي مِنْ صُلْبِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ ❸

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ إِبْلِيسَ أَخْرَجَ آدَمَ مِنَ الْجَنَّةِ بِالْحَسَدِ، فَلَا تَحْسُدُوهُ فَتَحْبِطَ أَعْمَالُكُمْ وَتَنْزِلَ أَقْدَامُكُمْ، فَإِنَّ آدَمَ أَهْبِطَ إِلَى الْأَرْضِ بِخَطِيئَةٍ وَاحِدَةٍ، وَهُوَ صَفْوَةُ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - وَكَيْفَ بِكُمْ وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ وَمِنْكُمْ أَعْدَاءُ اللَّهِ. ❷

أَلَا وَإِنَّهُ لَا يُبْغِضُ عَلِيًّا إِلَّا شَقِيٌّ، وَلَا يُوَالِي عَلِيًّا إِلَّا تَقِيٌّ، وَلَا يُؤْمِنُ بِهِ إِلَّا مُؤْمِنٌ مُخْلِصٌ. وَفِي عَلِيٍّ - وَاللَّهِ - نَزَلَتْ سُورَةُ الْعَصْرِ: ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَالْعَصْرِ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ﴾ إِلَّا عَلِيًّا الَّذِي آمَنَ وَرَضِيَ بِالْحَقِّ وَالصَّبْرِ. ❹

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ اسْتَشْهَدْتُ اللَّهَ وَبَلَّغْتُكُمْ رِسَالَتِي ﴿وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ ❶ مَعَاشِرَ النَّاسِ، ﴿اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ ❷

❶ . والعصر/ ١-٢.

❷ . عنكبوت/ ١٨؛ نور/ ٥٤.

❸ . آل عمران/ ١٠٢.



پیامبرتان بهترین پیامبر و وصیتان بهترین وصی و فرزندان او بهترین اوصیاء هستند. ای مردم، نسل هر پیامبری از صلب خود

او هستند ولی نسل من از صلب امیرالمؤمنین علی است. (۳۷)

ای مردم، شیطان آدم را با حسد از بهشت بیرون کرد. مبادا به

علی حسد کنید که اعمالتان نابود شود و قدم‌هایتان بلغزد. آدم

به خاطر یک گناه به زمین فرستاده شد در حالی که انتخاب شده

خداوند عزوجل بود، پس شما چگونه خواهید بود در حالی که

شما باید و در بین شما دشمنان خدا هستند. (۳۸)

بدانید که باعلی دشمنی نمی‌کند مگر شقی و باعلی دوستی نمی‌کند

مگر با تقوی، و به او ایمان نمی‌آورد مگر مؤمن مخلص. به خدا قسم

درباره علی نازل شده است سوره «و العصر»: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ، وَالْعَصْرِ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ»، «قسم به عصر، انسان در

زیان است» مگر علی که ایمان آورد و به حق و صبر راضی شد. (۳۹)

ای مردم، من خدا را شاهد گرفتم و رسالتم را به شما ابلاغ نمودم،

و بر عهده رسول جز ابلاغ روشن چیزی نیست. ای مردم، از خدا

بترسید آن گونه که باید ترسید و از دنیا نروید مگر آنکه مسلمان

باشید. (۴۰)



۶. اصحاب صحیفه ملعونه

مَعَاشِرَ النَّاسِ، ﴿آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي﴾ ۱ أُنزِلَ
 مَعَهُ ﴿مِنْ قَبْلِ أَنْ نَنْظِمَ وَجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ
 نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ﴾ ۲. بِاللَّهِ مَا عَنِيَ بِهَذِهِ
 الْآيَةِ إِلَّا قَوْمًا مِنْ أَصْحَابِي أَعْرَفُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَنْسَابِهِمْ، وَقَدْ
 أَمَرْتُ بِالصَّفْحِ عَنْهُمْ. فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ عَلَىٰ مَا يَجِدُ لِعَلِيٍّ
 فِي قَلْبِهِ مِنَ الْحُبِّ وَالْبُغْضِ. ﴿۴۱﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، النُّورُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَسْلُوكٌ فِيَّ، ثُمَّ فِي عَلِيٍّ
 بْنِ أَبِي طَالِبٍ، ثُمَّ فِي النَّسْلِ مِنْهُ إِلَى الْقَائِمِ الْمُهَدِيِّ الَّذِي يَأْخُذُ
 بِحَقِّ اللَّهِ وَبِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا، لِإِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - قَدْ جَعَلَنَا حُجَّةً
 عَلَى الْمُقْضَرِّينَ وَالْمُعَانِدِينَ وَالْمُخَالَفِينَ وَالْحَائِنِينَ وَالْإِثْمِينَ
 وَالظَّالِمِينَ وَالْعَاصِبِينَ مِنْ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ. ﴿۴۲﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنْذَرُكُمْ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ قَدْ حَلَّتْ مِنْ قَبْلِي
 الرُّسُلُ، أَفَأَنْ مِتُّ أَوْ قُتِلْتُ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ؟ ﴿وَمَنْ

۱. تغابن / ۸.

۲. نساء / ۴۷.



ای مردم، «ایمان آورید به خدا و رسولش و به نوری که همراه او نازل شده است، قبل از آنکه هلاک کنیم و جوهری را و آن صورت‌ها را به پشت برگردانیم یا آنان را مانند اصحاب سبت لعنت کنیم». به خدا قسم، از این آیه قصد نشده است مگر قومی از اصحاب که آنان را به اسم و نسبشان می‌شناسم، ولی مأمورم بر آنان پرده‌پوشی کنم. پس هر کس عمل کند مطابق آنچه در قلبش از

حب یا بغض نسبت به علی می‌یابد. (۱۳)

ای مردم، نور از جانب خداوند عزوجل در من نهاده شده و سپس در علی بن ابی‌طالب و بعد در نسل او تا مهدی قائم، که حق خداوند و هر حقی که برای ما باشد می‌گیرد، چرا که خداوند عزوجل ما را بر کوتاهی‌کنندگان و بر معاندان و مخالفان و خائنان و گناهکاران و ظالمان و غاصبان از همه عالمیان حجت قرار داده

است. (۱۴)

ای مردم، شما را می‌ترسانم و انذار می‌نمایم که من رسول خدا هستم، و قبل از من پیامبران بوده‌اند. آیا اگر من بمیرم یا کشته شوم شما عقب‌گرد می‌نمایید؟ هر کس به عقب برگردد به خدا



يَتَقَلَّبُ عَلَى عَقْبِيهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئاً وَسَيَجْزِي اللَّهُ
الشَّاكِرِينَ^١ الصَّابِرِينَ. أَلَا وَإِنَّ عَلِيًّا هُوَ الْمُصَوِّفُ
بِالصَّبْرِ وَالشُّكْرِ، ثُمَّ مِنْ بَعْدِهِ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ^٢
مَعَاشِرَ النَّاسِ ﴿لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ بِإِسْلَامِكُمْ﴾^٣ بَلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ
اللَّهُ فَيُحْبِطَ عَمَلَكُمْ وَيَسْخَطَ عَلَيْكُمْ وَيَبْتَلِيَكُمْ ﴿بِشَوَاطِ
مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٍ﴾^٤ إِنَّ رَبَّكُمْ ﴿لَبِالْمُرْصَادِ﴾^٥
مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي أُمَّةٌ ﴿يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ﴾^٦ مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ وَأَنَا بَرِيئَانِ
مِنْهُم. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُمْ وَأَنْصَارَهُمْ وَأَتْبَاعَهُمْ وَأَشْيَاعَهُمْ ﴿فِي
الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾^٧ وَ ﴿لِبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ﴾^٨ أَلَا
إِنَّهُمْ أَصْحَابُ الصَّحِيفَةِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ فِي صَحِيفَتِهِ^٩
مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي أَدْعُهَا إِمَامَةً وَوِرَاثَةً فِي عَقْبِي إِلَى يَوْمِ

١. آل عمران / ١٤٤.

٢. حجرات / ١٧.

٣. الرحمن / ٣٥.

٤. فجر / ١٤.

٥. قصص / ٤١.

٦. نساء / ١٤٥.

٧. نحل / ٢٩.





ضرری نمی‌رساند، و خداوند به زودی شاکرین و صابرین را پاداش می‌دهد. بدانید که علی است توصیف شده به صبر و شکر و بعد از او فرزندانم از نسل او چنین اند. ﴿۴۳﴾

ای مردم، با اسلامتان بر من منت مگذارید، بلکه بر خدا منت نگذارید، که اعمالتان را نابود می‌نماید و بر شما غضب می‌کند و شما را به شعله‌ای از آتش و مس گداخته مبتلا می‌کند. پروردگار شما در کمین است. ﴿۴۴﴾

ای مردم، بعد از من امامانی خواهند بود که به آتش دعوت می‌کنند و روز قیامت کمک نمی‌شوند. ای مردم، خداوند و من از آنان بیزار هستیم. ای مردم، آنان و یارانشان و تابعینشان و پیروانشان در پایین‌ترین درجه آتش‌اند و چه بد است جای متکبران. بدانید که آنان «اصحاب صحیفه» هستند، پس هر یک

از شما در صحیفه خود نظر کند. ﴿۴۵﴾

ای مردم، من امر خلافت را به عنوان امامت و وراثت آن در نسل خودم تا روز قیامت به ودیعه می‌سپارم، و من رسانیدم آنچه مأمور به ابلاغش بودم تا حجت باشد بر حاضر و غایب و بر همه کسانی که حضور دارند یا ندارند، به دنیا آمده‌اند یا نیامده‌اند. پس

الْقِيَامَةِ، وَقَدْ بَلَغْتُ مَا أُمِرْتُ بِتَبْلِيغِهِ حُجَّةً عَلَى كُلِّ حَاضِرٍ
 وَغَائِبٍ، وَعَلَى كُلِّ أَحَدٍ مِمَّنْ شَهِدَ أَوْ لَمْ يَشْهَدْ، وُلِدَ أَوْ لَمْ يُوَلَدْ،
 فَلْيُبَلِّغِ الْحَاضِرِ الْغَائِبِ وَالْوَالِدِ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ﴿٤٦﴾
 وَسَيَجْعَلُونَ الْإِمَامَةَ بَعْدِي مُلْكًا وَاعْتِصَابًا، الْأَلَعَنَ اللَّهُ الْغَاصِبِينَ
 الْمُعْتَصِبِينَ، وَعِنْدَهَا ﴿سَيَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ﴾ مَنْ يَفْرُغُ
 ﴿وَيُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوْاظُ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ﴾ مَعَاشِرَ
 النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَكُنْ لِيَذْرُكُمْ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ ﴿حَتَّى
 يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظِلَّعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ﴾ ﴿٤٧﴾
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ مَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَاللَّهُ مُهْلِكُهَا بِتَكْذِيبِهَا قَبْلَ
 يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمُكَلِّمُهَا الْإِمَامَ الْمَهْدِيَّ وَاللَّهُ مُصَدِّقٌ وَعَدُهُ. ﴿٤٨﴾
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ ضَلَّ قَبْلَكُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ، وَاللَّهُ لَقَدْ أَهْلَكَ الْأَوَّلِينَ،
 وَهُوَ مُهْلِكُ الْآخِرِينَ. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿الْمُتَّهَلِكِ الْأَوَّلِينَ ثُمَّ تُبْعَثُهُمْ
 الْآخِرِينَ كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْجَرْمِينَ وَبَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ﴾ ﴿٤٩﴾

١. الرحمن / ٣١.

٢. الرحمن / ٣٥.

٣. آل عمران / ١٧٩.

٤. رسائل / ١٦-١٩.



حاضران به غایبان و پدران به فرزندان تا روز قیامت برسانند. ﴿۶۶﴾
و به زودی امامت را بعد از من به عنوان پادشاهی و با ظلم و زور
می گیرند. خداوند غاصبین و تعدی کنندگان را لعنت کند. و در آن
هنگام است ای جن و انس. که می ریزد برای شما آنکه باید بریزد
و می فرستد بر شما شعله ای از آتش و مس گداخته و نمی توانید
آن را از خود دفع کنید. ای مردم، خداوند عزوجل شما را به حال
خود رها نخواهد کرد تا آنکه خبیث را از پاکیزه جدا کند، و خداوند
شما را بر غیب مطلع نمی کند. ﴿۶۷﴾

ای مردم، هیچ سرزمین آبادی نیست مگر آنکه در اثر تکذیب
(اهل آن آیات الهی را) خداوند قبل از روز قیامت آنان را هلاک
خواهد کرد و آن را تحت حکومت امام مهدی خواهد آورد، و
خداوند وعده خود را عملی می نماید. ﴿۶۸﴾

ای مردم، قبل از شما اکثر پیشینیان هلاک شدند، و خداوند آنها
را هلاک نمود و اوست که آیندگان را هلاک خواهد کرد. خدای
تعالی می فرماید: «الْمُتَّهَلِكِ الْأُولَیْنَ...»، «آیا مای پیشینیان را هلاک
نکردیم؟ آیا در پی آنان دیگران را نفرستادیم؟ ما با مجرمان چنین
می کنیم. وای بر مکذبین در آن روز». ﴿۶۹﴾





مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَمَرَنِي وَنَهَانِي، وَقَدْ أَمَرْتُ عَلِيًّا
وَمَهَيْتُهُ بِأَمْرِهِ. فَعَلِمُ الْأَمْرَ وَالنَّهْيَ لَدَيْهِ، فَاسْمَعُوا لِأَمْرِهِ تَسْلَمُوا
وَأَطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَانْتَهَوْا لِمَهْيِهِ تَرْشُدُوا، وَصِيرُوا إِلَى مُرَادِهِ وَلَا
تَتَفَرَّقُوا بِكُمْ السُّبُلَ عَن سَبِيلِهِ. ﴿٥٥﴾

٧. شيعيان و دشمنان اهل بيت عليه السلام

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنَا صِرَاطُ اللَّهِ الْمُسْتَقِيمِ الَّذِي أَمَرَكُمُ
بِاتِّبَاعِهِ، ثُمَّ عَلِيٌّ مِنْ بَعْدِي، ثُمَّ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ أُمَّتُهُ
الْهُدَى، يَهْدُونَ إِلَى الْحَقِّ وَ﴿بِهِ يَعْدِلُونَ﴾ ﴿٥١﴾
ثُمَّ قَرَأَ:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ، مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ، إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ،
إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾^٢، فِي نَزَلَتْ وَفِيهِمْ وَاللَّهُ نَزَلَتْ،
وَهُمْ عَمَّتْ، وَإِيَاهُمْ حَصَّتْ، أُولَئِكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ ﴿لَا



١. اعراف / ١٥٩.

٢. حمد / ١-٧.



ای مردم، خداوند مرا امر و نهی نموده است، و من هم به امر الهی علی را امر و نهی نموده‌ام، و علم امر و نهی نزد اوست. پس امر او را گوش دهید تا سلامت بمانید، و او را اطاعت کنید تا هدایت شوید و نهی او را قبول کنید تا در راه درست باشید، و به سوی مقصد و مراد او بروید، و راه‌های بیگانه شما را از راه او منحرف نکند. ﴿۵۰﴾ ای مردم، من راه مستقیم خداوند هستم که شما را به پیروی آن امر نموده، و سپس علی بعد از من، و سپس فرزندانم از نسل او که امامان هدایت‌اند، به حق هدایت می‌کنند و به یاری حق به عدالت رفتار می‌کنند. ﴿۵۱﴾

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ...» به نام خدا که رحمتش بی اندازه است و مهربانی اش همیشگی همه ستایش‌ها، ویژه خدا، مالک و مربی جهانیان است.

رحمتش بی اندازه و مهربانی اش همیشگی است مالک و فرمانروای روز پاداش و کیفر است [پروردگارا!] تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو کمک می‌خواهیم ما را به راه راست راهنمایی کن. راه کسانی [چون پیامبران، صدیقان، شهیدان و صالحان که به خاطر لیاقتشان] به آنان نعمت [ایمان، عمل شایسته و اخلاق حسنه] عطا کردی، هم آنان که نه مورد خشم تواند و نه گمراه‌اند». این سوره درباره من نازل شده، و به خدا قسم درباره امامان نازل



خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١﴾ ﴿الْإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾^٢
 الْإِنَّ أَعْدَاءَهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ الْغَاوُونَ إِخْوَانُ الشَّيَاطِينِ، ﴿يُوحَى
 بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا﴾^٣ ﴿٥٢﴾

الْإِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ الَّذِينَ ذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، فَقَالَ - عَزَّ وَجَلَّ -: ﴿لَا
 تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ، أَوْلِيكَ
 كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
 تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
 عَنْهُ أَوْلِيكَ حِزْبُ اللَّهِ الْإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾^٤ ﴿٥٣﴾

الْإِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ:
 ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبَسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أَوْلِيكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ
 مُهْتَدُونَ﴾^٤ ﴿٥٤﴾ الْإِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا ﴿لَمْ يَزْتَابُوا﴾^٥ ﴿٥٤﴾

١. يونس / ٦٢.

٢. مائده / ٥٦.

٣. انعام / ١١٢.

٤. انعام / ٨٢.

٥. حجرات / ١٥.



شده است. به طور عموم شامل آنان است و به طور خاص درباره آنان است. ایشان دوستان خدایند که ترسی بر آنان نیست و محزون نمی‌شوند، بدانید که حزب خداوند غالب هستند بدانید که دشمنان ایشان سفهاء گمراه و برادران شیاطین اند که اباطیل را از روی غرور به یکدیگر می‌رسانند. ﴿۵۲﴾

بدانید که دوستان اهل بیت کسانی‌اند که خداوند در کتابش آنان را یاد کرده و فرموده است: «لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ...»: «نمی‌یابی قومی را که به خدا و روز قیامت ایمان آورده باشند، و در عین حال با کسانی که با خدا و رسولش ضدیت دارند روی دوستی داشته باشند، اگر چه پدرانشان یا فرزندانشان یا برادرانشان یا فامیلشان باشند. آنان‌اند که ایمان در قلوبشان نوشته شده و خداوند آنان را با روحی از خود تأیید فرموده و ایشان را به بهشتی وارد می‌کند که از پایین آن نهرها جاری است و در آن دائمی خواهند بود. خدا از آنان راضی است و آنان از خدا راضی هستند. آنان حزب خداوند هستند. بدانید که حزب خدا رستگارانند.» ﴿۵۳﴾

بدانید که دوستان اهل بیت کسانی‌اند که خداوند عزوجل آنان را توصیف کرده و فرموده است: «الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبَسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ...»: «کسانی که ایمان آورده‌اند و ایمانشان را با ظلم نیوشانده‌اند، آنان‌اند که برایشان امان است و آنان هدایت‌یافتگان‌اند.» بدانید که دوستان ایشان کسانی‌اند که ایمان آورده‌اند و به شک نیفتاده‌اند. ﴿۵۴﴾

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ آمِنِينَ،
 ﴿تَتَقَاهُمْ الْمُتَلَانِكَةُ﴾^١ بِالتَّسْلِيمِ يَقُولُونَ: ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
 طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾^٢ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ، هُمْ الْجَنَّةُ
 ﴿يُزْرَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾^٣ ﴿٥٥﴾

أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ ﴿يَصَلُّونَ سَعِيرًا﴾^٤ أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ
 الَّذِينَ يَسْمَعُونَ لِحَيْهَتِهِمْ ﴿شَهيقًا وَهِيَ تَفْوُّوُ﴾^٥ وَيَرَوْنَ لَهَا
 زَفِيرًا. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ فِيهِمْ: ﴿كُلَّمَا دَخَلَتْ
 أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرِيَهُمْ
 لِأُولِيهِمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ

لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ﴾^٦ ﴿٥٦﴾
 أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿كُلَّمَا لَقِيَ فِيهَا
 فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ، قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا
 نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ، إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا

١. انبياء / ١٠٣.

٢. زمر / ٧٣.

٣. غافر / ٤٥.

٤. نساء / ١٥.

٥. ملك / ٧.

٦. اعراف / ٣٨.



بدانید که دوستان ایشان کسانی اند که با سلامتی و در حال امن وارد بهشت می شوند، و ملائکه با سلام به ملاقات آنان می آیند و می گویند: «سلام بر شما، پاکیزه شدید، پس برای همیشه داخل بهشت شوید».

بدانید که دوستان ایشان کسانی هستند که بهشت برای آنان است و در آن بدون حساب روزی داده می شوند. ﴿۵۵﴾

بدانید که دشمنان اهل بیت کسانی اند که به شعله های آتش وارد می شوند. بدانید که دشمنان ایشان کسانی اند که از جهنم در حالی که می جوشد صدای وحشتناکی می شنوند و شعله کشیدن آن را می بینند. بدانید که دشمنان ایشان کسانی اند که خداوند درباره آنان فرموده است: «كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُخْتَهَا...»: «هر گروهی که داخل جهنم می شوند همتای خود را لعنت می کنند، تا آنکه همه آنان در آنجا به یکدیگر پیوندند آخرین آنان با اشاره به اولین آنان می گویند: پروردگارا، اینان ما را گمراه کردند؛ پس عذاب دو چندان از آتش به آنان نازل کن. خدا می فرماید: برای هر دو گروه عذاب دو چندان است ولی شما نمی دانید». ﴿۵۶﴾

بدانید که دشمنان ایشان کسانی اند که خداوند عزوجل می فرماید: «كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ...»: «هر گاه گروهی را در جهنم می اندازند خزانه داران دوزخ از ایشان می پرسند: آیا ترساننده ای برای شما نیامد؟ می گویند: بلی، برای ما نذیر و ترساننده آمد ولی ما او را تکذیب کردیم و گفتیم: خداوند





فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ، وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي
أَصْحَابِ السَّعِيرِ فَأَعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فُسْحَقًا لِأَصْحَابِ
السَّعِيرِ^١. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ ﴿الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ،
هُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ﴾^٢ مَعَاشِرِ النَّاسِ، شَتَانَ مَا بَيْنَ
السَّعِيرِ وَالْأَجْرِ الْكَبِيرِ. ﴿٥٧﴾

مَعَاشِرِ النَّاسِ، عَدُوْنَا مَنْ ذَمَّهُ اللهُ وَلَعَنَهُ، وَوَلِيْنَا كُلُّ مَنْ
مَدَحَهُ اللهُ وَأَحَبَّهُ. مَعَاشِرِ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي أَنَا النَّذِيرُ وَعَلِيٌّ
الْبَشِيرُ. مَعَاشِرِ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي مُنذِرٌ وَعَلِيٌّ هَادٍ. مَعَاشِرِ
النَّاسِ، إِنِّي نَبِيٌّ وَعَلِيٌّ وَصِيٌّ. مَعَاشِرِ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي رَسُولٌ
وَعَلِيٌّ الْإِمَامُ وَالْوَصِيُّ مِنْ بَعْدِي، وَالْأُمَّةُ مِنْ بَعْدِهِ وُلْدُهُ. أَلَا
وَإِنِّي وَالِدُهُمْ وَهُمْ يَخْرُجُونَ مِنْ صُلْبِهِ. ﴿٥٨﴾



١. ملك / ٨-١١.

٢. ملك / ١٢.

هیچ چیز نازل نکرده است، و شما در گمراهی بزرگ هستید. و می‌گویند: اگر می‌شنیدیم یا فکر می‌کردیم در اصحاب آتش نبودیم. به گناه خود اعتراف کردند، پس دور باشند اصحاب آتش». بدانید که دوستان اهل بیت کسانی هستند که در پنهانی از پروردگارشان می‌ترسند و برای آنان مغفرت و اجر بزرگ است. ای مردم، چقدر فاصله است بین شعله‌های آتش و بین اجر بزرگ! ﴿۵۷﴾

ای مردم، دشمن ما کسی است که خداوند او را مذمت و لعنت نموده، و دوست ما کسی است که خداوند او را مدح نموده و دوستش بدارد. ای مردم، بدانید که من نذیر و ترساننده‌ام و علی بشارت‌دهنده است. ای مردم، بدانید که من مُنذر و بر حذر دازنده‌ام و علی هدایت‌کننده است. ای مردم، من پیامبرم و علی جانشین من است. ای مردم، بدانید که من پیامبرم و علی امام و وصی بعد از من است، و امامان بعد از او فرزندان او هستند. بدانید که من پدر آنانم و آنها از صلب او به وجود می‌آیند. ﴿۵۸﴾

۸. مهدویت در لسان نبوت

أَلَا إِنَّ خَاتَمَ الْأُمَّةِ مِنَّا الْقَائِمَ الْمَهْدِيَّ. أَلَا إِنَّهُ الظَّاهِرُ عَلَى
 الدِّينِ. أَلَا إِنَّهُ الْمُنتَقِمُ مِنَ الظَّالِمِينَ. أَلَا إِنَّهُ فَاتِحُ الْمُحْصُونَ
 وَهَادِمُهَا. أَلَا إِنَّهُ غَالِبُ كُلِّ قَبِيلَةٍ مِنْ أَهْلِ الشِّرْكِ

وَهَادِيهَا. ﴿٥٩﴾

أَلَا إِنَّهُ الْمُدْرِكُ بِكُلِّ ثَارٍ لِأَوْلِيَاءِ اللَّهِ. أَلَا إِنَّهُ التَّاصِرُ لِدِينِ اللَّهِ.
 أَلَا إِنَّهُ الْعَرَّافُ مِنْ بَحْرِ عَمِيقٍ. أَلَا إِنَّهُ يَسِمُ كُلَّ ذِي فَضْلٍ
 بِفَضْلِهِ وَكُلَّ ذِي جَهْلٍ بِجَهْلِهِ. أَلَا إِنَّهُ خَيْرَةُ اللَّهِ وَمُخْتَارُهُ. أَلَا

إِنَّهُ وَارِثُ كُلِّ عِلْمٍ وَالْمُحِيطُ بِكُلِّ فَهْمٍ. ﴿٦٠﴾

أَلَا إِنَّهُ الْمُخْبِرُ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْمُشِيدُ لِأَمْرِ آيَاتِهِ. أَلَا إِنَّهُ
 الرَّشِيدُ السَّدِيدُ. أَلَا إِنَّهُ الْمُفَوَّضُ إِلَيْهِ. أَلَا إِنَّهُ قَدْ بَشَّرَ بِهِ مَنْ
 سَلَفَ مِنَ الْقُرُونِ بَيْنَ يَدَيْهِ. أَلَا إِنَّهُ الْبَاقِي حُجَّةً وَلَا حُجَّةً
 بَعْدَهُ وَلَا حَقٌّ إِلَّا مَعَهُ وَلَا نُورٌ إِلَّا عِنْدَهُ. أَلَا إِنَّهُ لَا غَالِبَ لَهُ وَلَا





بدانید که آخرین امامان، مهدی قائم از ماست. اوست غالب بر ادیان، اوست انتقام گیرنده از ظالمین، اوست فاتح قلعه‌ها و منهدم کننده آنها، اوست غالب بر هر قبیله‌ای از اهل شرک و هدایت کننده آنان. (۵۹)

بدانید که اوست گیرنده انتقام همه خون‌های اولیاء خدا. اوست یاری دهنده دین خدا. بدانید که اوست استفاده‌کننده از دریایی عمیق. اوست که هر صاحب فضیلتی را به قدر فضلش و هر صاحب جهالتی را به قدر جهلش نشانه می‌دهد. اوست انتخاب شده و اختیار شده خداوند. اوست وارث هر علمی و احاطه‌دارنده به هر فهمی. (۶۰)

بدانید که اوست خبردهنده از پروردگارش، و بالابرنده آیات الهی. اوست هدایت‌یافته محکم بنیان. اوست که کارها به او سپرده شده است. اوست که پیشینیان به او بشارت داده‌اند، اوست که به عنوان حجت باقی می‌ماند و بعد از او حجتی نیست. هیچ حقی نیست مگر همراه او، و هیچ نوری نیست مگر نزد او. بدانید او کسی است که غالبی بر او نیست و کسی بر ضد او کمک





مَنْصُورَ عَلَيْهِ. أَلَا وَإِنَّهُ وَلِيُّ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَحَكَمُهُ فِي خَلْقِهِ،
 وَأَمِينُهُ فِي سِرِّهِ وَعَلَانِيَتِهِ. ﴿٦١﴾

٩. تبیین بیعت

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي قَدْ بَيَّنْتُ لَكُمْ وَأَفْهَمْتُكُمْ، وَهَذَا عَلَيَّ
 يُفْهِمُكُمْ بَعْدِي. أَلَا وَإِنِّي عِنْدَ انْقِضَاءِ خُطْبَتِي أَدْعُوكُمْ إِلَى
 مُصَافَقَتِي عَلَى بَيْعَتِهِ وَالْإِقْرَارِ بِهِ، ثُمَّ مُصَافَقَتِهِ بَعْدِي. ﴿٦٢﴾
 أَلَا وَإِنِّي قَدْ بَايَعْتُ اللَّهَ وَعَلَيَّ قَدْ بَايَعَنِي، وَأَنَا أَخِذُكُمْ بِالْبَيْعَةِ
 لَهُ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ
 اللَّهَ، يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ. فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ،
 وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾. ﴿٦٣﴾

١٠. امر به فرائض الهی

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، ﴿فَمَنْ حَجَّ
 الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ



نمی‌شود. اوست ولی خدا در زمین و حکم‌کننده او بین خلقش و امین او بر نهان و آشکارش. ﴿۶۱﴾

ای مردم، من برایتان روشن کردم و به شما فهمانیدم، و این علی است که بعد از من به شما می‌فهماند. بدانید که من بعد از پایان خطابه‌ام شما را به دست دادن با من به عنوان بیعت با او و اقرار به او، و بعد از من به دست دادن با خود او فرامی‌خوانم. ﴿۶۲﴾

بدانید که من با خدا بیعت کرده‌ام و علی با من بیعت کرده است، و من از جانب خداوند برای او از شما بیعت می‌گیرم. «إِنَّ الَّذِينَ يَبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ...»: «کسانی که با تو بیعت می‌کنند در واقع با خدا بیعت می‌کنند، دست خداوند بر روی دست آنان است. پس هر کس بیعت را بشکند بر ضرر خود اوست، و هر کس به آنچه با خدا عهد بسته وفادار باشد خداوند به او اجر عظیمی عنایت خواهد کرد». ﴿۶۳﴾

ای مردم، حج و عمره از شعائر الهی هستند، «فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا...»: «هر کس به خانه خدا به عنوان حج یا عمره بیاید برای او اشکالی نیست که بر صفا و مروه بسیار طواف کند، و هر کس کار خیری را بدون چشم‌داشتی

خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾ مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ،
 فَمَا وَرَدَهُ أَهْلُ بَيْتِ إِلَّا اسْتَعْنُوا وَأُبَشِّرُوا، وَلَا تَخْلُفُوا عَنْهُ إِلَّا
 بُيِّرُوا وَأَفْتَقَرُوا. ﴿٦٤﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا وَقَفَ بِالْمَوْقِفِ مُؤْمِنٌ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ
 مَا سَلَفَ مِنْ ذَنْبِهِ إِلَى وَقْتِهِ ذَلِكَ، فَإِذَا انْقَضَتْ حَاجَتُهُ
 اسْتَأْنَفَ عَمَلَهُ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْحُجَّاجُ مُعَانُونَ وَنَفَقَاتِهِمْ
 مُخْلَفَةٌ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ. مَعَاشِرَ النَّاسِ،
 حُجُّوا الْبَيْتَ بِكَمَالِ الدِّينِ وَالتَّفَقُّهِ، وَلَا تَنْصَرِفُوا عَنِ
 الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَإِقْلَاعٍ. ﴿٦٥﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوا الزَّكَاةَ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ
 -عَزَّ وَجَلَّ-، فَإِنْ طَالَ عَلَيْكُمُ الْأَمَدُ فَقَصِّرْتُمْ أَوْ نَسِيْتُمْ فَعَلِيٌّ
 وَلِيُّكُمْ وَمُبَيَّنٌ لَكُمْ؛ الَّذِي نَصَبَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَكُمْ بَعْدِي
 أَمِينٌ خَلِقَهُ. إِنَّهُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ، وَهُوَ وَمَنْ يَخْلُفُ مِنِّي دُرَيْتِي



انجام دهد خداوند سپاسگزار داناست.» ای مردم، به حج خانه خدا بروید. هیچ خاندانی به خانه خدا وارد نمی‌شوند مگر آنکه مستغنی می‌گردند و شاد می‌شوند، و هیچ خاندانی آن را ترک نمی‌کنند مگر آنکه منقطع می‌شوند و فقیر می‌گردند. ﴿۶۴﴾

ای مردم، هیچ مؤمنی در موقف (عرفات، مشعر، منا) وقوف نمی‌کند مگر آنکه خداوند گناهان گذشته او را تا آن وقت می‌آمرزد، و هرگاه که حشش پایان یافت اعمالش را از سر می‌گیرد. ای مردم، حاجیان کمک می‌شوند و آنچه خرج می‌کنند به آنان باز می‌گردد، و خداوند جزای محسنین را ضایع نمی‌نماید. ای مردم، بادین کامل و با تَفَقُّه و فهم به حج خانه خدا بروید و از آن مشاهده مشرفه جز با توبه و دست کشیدن از گناه برمگردید. ﴿۶۵﴾

ای مردم، نماز را بپا دارید و زکات را بپردازید همانطور که خداوند عزوجل به شما فرمان داده است و اگر زمان طویلی بر شما گذشت و کوتاهی نمودید یا فراموش کردید، علی صاحب اختیار شماست و برای شما بیان می‌کند، او که خداوند عزوجل بعد از من به عنوان امین بر خلقش او را منصوب نموده است. او از من است و من از اویم. او و آنان که از نسل من‌اند از آنچه سؤال کنید



يُخْبِرُونَكُمْ بِمَا تَسْأَلُونَ عَنْهُ وَيُبَيِّنُونَ لَكُمْ مَا لَا تَعْلَمُونَ. ﴿٦٦﴾
 أَلَا إِنَّ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ أُحْصِيَهُمَا وَأَعْرِفَهُمَا؛ فَأَمَرَ
 بِالْحَلَالِ وَأَنْهَى عَنِ الْحَرَامِ فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَأَمَرْتُ أَنْ أَخْذَ
 الْبَيْعَةَ مِنْكُمْ وَالصَّفْقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ مَا جِئْتُ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّ
 وَجَلَّ فِي عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِ الَّذِينَ هُمْ
 مِنِّي وَمِنْهُ إِمَامَةٌ فِيهِمْ قَائِمَةٌ، خَاتِمَتُهَا الْمُهَدِيُّ إِلَى يَوْمٍ يَلْقَى
 اللَّهُ الَّذِي يُقَدِّرُ وَيَفْضِي. ﴿٦٧﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، وَكُلُّ حَلَالٍ دَلَّلْتُكُمْ عَلَيْهِ وَكُلُّ حَرَامٍ نَهَيْتُكُمْ
 عَنْهُ فَإِنِّي لَمْ أَرْجِعْ عَنْ ذَلِكَ وَ لَمْ أَبَدِّلْ. أَلَا فَادْكُرُوا ذَلِكَ
 وَاحْفَظُوهُ وَتَوَاصَوْا بِهِ، وَلَا تُبَدِّلُوهُ وَلَا تُغَيِّرُوهُ. ﴿٦٨﴾

أَلَا وَإِنِّي أَجَدُّ الْقَوْلِ: أَلَا فَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأْمُرُوا
 بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ. أَلَا وَإِنَّ رَأْسَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ
 أَنْ تَنْتَهَوْا إِلَى قَوْلِي وَتَبَلَّغُوهُ مَنْ لَمْ يَحْضُرْ وَتَأْمُرُوهُ بِقَبُولِهِ





به شما خبر می دهند و آنچه رانمی دانید برای شما بیان می کنند. ﴿۶۶﴾ بدانید که حلال و حرام بیش از آن است که من همه آنها را بشمارم و معرفی کنم و بتوانم در یک مجلس به همه حلال ها دستور دهم و از همه حرام ها نهی کنم. پس مأمورم که از شما بیعت بگیرم و با شما دست بدهم بر اینکه قبول کنید آنچه از طرف خداوند عزوجل درباره امیرالمؤمنین علی و جانشینان بعد از او آورده ام که آنان از نسل من و اویند، و آن موضوع امامتی است که فقط در آنها بپا خواهد بود، و آخر ایشان مهدی است تا روزی که خدای مدبّر قضا و قدر را ملاقات کند. ﴿۶۷﴾

ای مردم، هر حلالی که شما را بدان راهنمایی کردم و هر حرامی که شما را از آن نهی نمودم، هرگز از آنها بر نگشته ام و تغییر نداده ام. این مطلب را به یاد داشته باشید و آن را حفظ کنید و به یکدیگر سفارش کنید، و آن را تبدیل نکنید و تغییر ندهید. ﴿۶۸﴾ من سخن خود را تکرار می کنم: نماز را بپا دارید و زکات را بپردازید و به کار نیک امر کنید و از منکرات نهی نمایید. بدانید که بالاترین امر به معروف آن است که سخن مرا بفهمید و آن را به کسانی که حاضر نیستند برسانید و او را از طرف من به قبولش امر کنید و از



عَنِّي وَتَهْوُهُ عَن مَّخَالَفَتِهِ، فَإِنَّهُ أَمْرٌ مِنَ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - وَمَنِّي .
 وَلَا أَمْرٌ بِمَعْرُوفٍ وَلَا نَهْيٍ عَن مَّنْكَرٍ إِلَّا مَعَ إِمَامٍ مَّعْصُومٍ ﴿٦٦﴾
 مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْقُرْآنُ يُعَرِّفُكُمْ أَنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدَهُ،
 وَعَرَّفْتُكُمْ أَنَّهُمْ مِنِّي وَمِنْهُ، حَيْثُ يَقُولُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ:
 ﴿وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ﴾، وَقُلْتُ لَنْ تَضِلُّوا مَا إِنْ
 تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا. ﴿٧٠﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، الَّتَقْوَى، الَّتَقْوَى، وَاحْذَرُوا السَّاعَةَ كَمَا
 قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ﴾^١. اذْكُرُوا
 الْأُمَمَاتِ وَالْمَعَادَ وَالْحِسَابَ وَالْمُؤَازِينَ وَالْمُحَاسِبَةَ بَيْنَ يَدَيِ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالثَّوَابَ وَالْعِقَابَ. فَمَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ أُثِيبَ
 عَلَيْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَيْسَ لَهُ فِي الْجَنَانِ نَصِيبٌ. ﴿٧١﴾



مخالفتش نهی نمایید، چرا که این دستوری از جانب خداوند عزوجل و از نزد من است، و هیچ امر به معروف و نهی از منکری نمی شود مگر با امام معصوم. ﴿۶۹﴾

ای مردم، قرآن به شما می شناساند که امامان بعد از علی فرزندان او هستند و من هم به شما شناساندم که آنان از نسل من و از نسل اویند. آنجا که خداوند در کتابش می فرماید: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، «آن امامت را به عنوان کلمه باقی در نسل او قرار داد»، و من نیز به شما گفتم: «اگر به آن دو (قرآن و اهل بیت) تمسک کنید هرگز گمراه نمی شوید». ﴿۷۰﴾

ای مردم، تقوی را، تقوی را. از قیامت بر حذر باشید همان گونه که خدای عزوجل فرموده: «إِنَّ زُلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ»، «زلزله قیامت شیئی عظیمی است». مرگ و معاد و حساب و ترازوهای الهی و حسابرسی در پیشگاه رب العالمین و ثواب و عقاب را به یاد آورید. هر کس حسنه با خود بیاورد طبق آن ثواب داده می شود، و هر کس گناه بیاورد در بهشت او را نصیبی نخواهد بود. ﴿۷۱﴾



١١. بيعت همگانی



فصل دوم: متن و ترجمه خطبه غدیر

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّكُمْ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُصَافِقُونِي بِكَفِّ وَاحِدٍ
فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ، وَقَدْ أَمَرَنِي اللَّهُ -عَزَّ وَجَلَّ- أَنْ أَخَذَ مِنْ
الْسِّنَّتِكُمْ الْإِقْرَارَ بِمَا عَقَدْتُ لِعَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَلِئِنْ جَاءَ
بَعْدَهُ مِنَ الْإِمَّةِ مِنِّي وَمِنْهُ، عَلَى مَا أَعْلَمْتُكُمْ أَنَّ دُرَيْتِي مِنْ
صُلْبِهِ. ﴿٧٢﴾

فَقُولُوا بِأَجْمَعِكُمْ: «إِنَّا سَامِعُونَ مُطِيعُونَ رَاضُونَ مُنْقَادُونَ
لِمَا بَلَّغَتْ عَنْ رَبِّنَا وَرَبِّكَ فِي أَمْرِ إِمَامِنَا عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
وَمَنْ وُلِدَ مِنْ صُلْبِهِ مِنَ الْأُمَّةِ. نُبَايَعُكَ عَلَى ذَلِكَ بِقُلُوبِنَا
وَأَنْفُسِنَا وَالسِّنَّتَيْنَا وَأَيْدِينَا. عَلَى ذَلِكَ نَحْيِي وَعَلَيْهِ نَمُوتُ
وَعَلَيْهِ نُبْعَثُ. وَلَا نُغَيِّرُ وَلَا نُبَدِّلُ، وَلَا نَشْكُ وَلَا مَجْحَدٌ وَلَا
نَرْتَابُ، وَلَا نَرْجِعُ عَنِ الْعَهْدِ وَلَا نَنْقُضُ الْمِيثَاقَ. ﴿٧٣﴾
وَعَظَّتْنَا بَوَعِظِ اللَّهِ فِي عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِمَّةِ الَّذِينَ





ای مردم، شما بیش از آن هستید که با یک دست و در یک زمان با من دست دهید، و پروردگارم مرا مأمور کرده است که از زبان شما اقرار بگیرم درباره آنچه منعقد نمودم برای علی امیرالمؤمنین و امامانی که بعد از او می آیند و از نسل من و اویند، چنانکه به شما فهماندم که فرزندان من از صلب اویند. (۷۲)

پس همگی چنین بگویید: «ما شنیدیم و اطاعت می کنیم و راضی هستیم و سر تسلیم فرود می آوریم درباره آنچه از جانب پروردگار ما و خودت به ما رساندی درباره امر امامت امامان علی امیرالمؤمنین و امامانی که از صلب او به دنیا می آیند. بر این مطلب با قلب هایمان و با جانمان و با زبانمان و با دستانمان با تو بیعت می کنیم. بر این عقیده زنده ایم و با آن می میریم و روز قیامت با آن محشور می شویم. تغییر نخواهیم داد و تبدیل نمی کنیم و شک و انکار نمی نماییم و تردید به دل راه نمی دهیم و از این قول بر نمی گردیم و پیمان را نمی شکنیم. (۷۳)

تو ما را به موعظه الهی نصیحت نمودی درباره علی امیرالمؤمنین و امامانی که گفתי بعد از او از نسل تو و فرزندان اویند، یعنی

ذَكَرْتَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ، الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَمَنْ
 نَصَبَهُ اللَّهُ بَعْدَهُمَا. ﴿٧٤﴾

فَالْعَهْدُ وَالْمِيثَاقُ لَهُمْ مَاخُذٌ مِتًّا، مِنْ قُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا
 وَالْأَسِنَّتِنَا وَصَمَائِرِنَا وَأَيْدِينَا. مَنْ أَدْرَكَهَا بِيَدِهِ وَإِلَّا فَقَدْ أَقْرَأَ
 بِلِسَانِهِ، وَلَا نَبْتَغِي بِذَلِكَ بَدَلًا وَلَا يُرَى اللَّهُ مِنْ أَنْفُسِنَا
 حَوْلًا. نَحْنُ نُؤَدِّي ذَلِكَ عَنْكَ الدَّانِي وَالْقَاصِي مِنْ أَوْلَادِنَا
 وَأَهَالِينَا، وَنُشْهِدُ اللَّهَ بِذَلِكَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا وَأَنْتَ عَلَيْنَا
 بِهِ شَهِيدٌ. ﴿٧٥﴾

۱۲. اتمام حجت پایانی

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا تَقُولُونَ؟ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ كُلَّ صَوْتٍ
 وَخَافِيَةٍ كُلِّ نَفْسٍ، ﴿فَمَنْ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا
 يَضِلُّ عَلَيْهَا﴾، وَمَنْ بَايَعَ فَإِنَّمَا يُبَايِعُ اللَّهَ، >يَدُ اللَّهِ فَوْقَ
 أَيْدِيهِمْ﴿. ﴿٧٦﴾

۱. زمر/ ۴۱.

۲. فتح/ ۱۰.



حسن و حسین و آنان که خداوند بعد از آن دو منصوب نموده است. (۷۴)

پس برای آنان عهد و پیمان از ما گرفته شد، از قلب‌هایمان و جان‌هایمان و زبان‌هایمان و ضمائرمان و دست‌هایمان. هر کس توانست با دست بیعت می‌نماید و گرنه با زبانش اقرار می‌کند. هرگز در پی تغییر این عهد نیستیم و خداوند (در این باره) از نفس‌هایمان دگرگونی نبیند. ما این مطالب را از قول تو به نزدیک و دور از فرزندانمان و فامیلمان می‌رسانیم، و خدا را بر آن شاهد می‌گیریم. خداوند در شاهد بودن کفایت می‌کند و تو نیز بر این اقرار ما شاهد هستی.» (۷۵)

ای مردم، چه می‌گویید؟ خداوند هر صدایی را و پنهانی‌های هر کسی را می‌داند. پس هر کس هدایت یافت به نفع خودش است و هر کس گمراه شد به ضرر خودش گمراه شده است، و هر کس بیعت کند با خداوند بیعت می‌کند. دست خداوند بر روی دست بیعت‌کنندگان است. (۷۶)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَبَايَعُوا اللَّهَ وَبَايَعُونِي وَبَايَعُوا عَلِيًّا
 أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ كَلِمَةً بَاقِيَةً؛ يَهْلِكُ اللَّهُ مَنْ غَدَرَ وَبَرَحِمَ مَنْ وَفَى.
 ﴿فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ
 عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (٧٧)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا الَّذِي قُلْتُ لَكُمْ وَسَلِّمُوا عَلَيَّ يَوْمَ
 الْمُؤْمِنِينَ، وَقُولُوا: ﴿سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
 الْمَصِيرُ﴾^٢ وَقُولُوا: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا
 لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ﴾ (٧٨)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ
 وَجَلَّ - وَقَدْ أَنْزَلَهَا فِي الْقُرْآنِ - أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِيَهَا فِي مَقَامٍ
 وَاحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِهَا وَعَرَفَهَا فَصَدَّقْ قُوَّةَ مَعَاشِرِ النَّاسِ،

١. فتح / ١٥.

٢. بقره / ٢٨٥.

٣. اعراف / ٤٣.



ای مردم، با خدا بیعت کنید و با من بیعت نمایید و با علی امیرالمؤمنین و حسن و حسین و امامان از ایشان در دنیا و آخرت، به عنوان امامتی که در نسل ایشان باقی است بیعت کنید. خداوند بیعت‌شکنان را هلاک و وفاداران را مورد رحمت قرار می‌دهد. و هر کس بیعت را بشکند به ضرر خویش شکسته است، و هر کس به آنچه با خدا پیمان بسته وفا کند خداوند به او اجر عظیمی عنایت می‌فرماید. (۷۷)

ای مردم، آنچه به شما گفتم بگویید، و به علی به عنوان «امیرالمؤمنین» سلام کنید و بگویید: «شنیدیم و اطاعت کردیم، پروردگارا مغفرت تو را می‌خواهیم و بازگشت به سوی توست». و بگویید: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ...»: «حمد و سپاس خدای را که ما را به این راه هدایت کرد، و اگر خداوند هدایت نمی‌کرد ما هدایت نمی‌شدیم. فرستادگان پروردگارمان به حق آمده‌اند». (۷۸)

ای مردم، فضایل علی بن ابی‌طالب نزد خداوند که در قرآن آن را نازل کرده. بیش از آن است که همه را در یک مجلس بشمارم. پس هر کس درباره آنها به شما خبر داد و معرفت آن را داشت او را تصدیق کنید.





﴿مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾^١ وَعَلِيًّا وَالْأُمَّتَةَ الَّذِينَ ذَكَرْتُهُمْ
﴿فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾^٢ ﴿٧٨﴾

مَعَاشِرَ النَّاسِ، السَّابِقُونَ إِلَى مُبَايَعَتِهِ وَمُؤَالَاتِهِ وَالتَّسْلِيمِ
عَلَيْهِ بِأَمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْلَيْكَ هُمُ الْفَائِزُونَ فِي جَنَاتِ النَّعِيمِ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا مَا يَرْضَى اللَّهُ بِهِ عَنْكُمْ مِنَ الْقَوْلِ، فَإِنْ
تَكْفَرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ﴿فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا﴾^٣
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَدَّيْتُ وَأَمَرْتُ وَاعْصَبَ عَلَى
الْمُجَاهِدِينَ الْكَافِرِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. ﴿٨٠﴾



١. احزاب / ٧١.
٢. احزاب / ٧١.
٣. آل عمران / ١٤٤.



ای مردم، هر کس خدا و رسولش و علی و امامانی را که ذکر کردم اطاعت کند به رستگاری بزرگ دست یافته است. (۷۹)

ای مردم، کسانی که برای بیعت با او و قبول ولایت او و سلام کردن به عنوان «امیرالمؤمنین» با او، سبقت بگیرند آنان رستگارانند و در باغ‌های نعمت خواهند بود. ای مردم، سخنی بگوئید که به خاطر آن خداوند از شما راضی شود، و اگر شما و همه کسانی که در زمین هستند کافر شوند به خدا ضرری نمی‌رسانند. خدایا، به خاطر آنچه ادا کردم و امر نمودم مؤمنین را بیمارز، و بر منکرین که کافرنند غضب نما، و حمد و سپاس مخصوص خداوند عالم است. (۸۰)

